

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ
İŞLETME BÖLÜMÜ

LİSANS BİTİRME TEZİ
İngilterede sanayi sektörünün finansal
açidan incelenmesi: brexit sürecinde

Hazırlayan

Aytac Memmedli

1417.01044

BAKÜ 2018

AZERBAYCAN CUMHURİYETİ EĞİTİM BAKANLIĞI
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ
TÜRK DÜNYASI İŞLETME FAKÜLTESİ
İŞLETME BÖLÜMÜ

LİSANS BİTİRME TEZİ
İNGİLTEREDE SANAYİ SEKTÖRÜNÜN FİNANSAL
AÇIDAN İNCELENMESİ: BREXİT SÜRECİNDE

Hazırlayan

Aytac MEMMEDLİ

1417.01044

Danışman

Öğr.Gör. Habil ALİYEV

BAKÜ 2018

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT İQTİSAD UNİVERSİTETİ**

Kafedra “İqtisadiyyat və İşlətmə

TƏSDİQ EDİRƏM

“ ___ ” _____ 2018

BURAXILIŞ İŞİ ÜZRƏ VERİLMİŞ TAPŞIRIQ

**“Türk Dünyası İşlətmə” fakültəsinin Biznesin İdarəedilməsi
(İşletmə) ixtisası üzrə**

təhsil alan tələbəsi

Məmmədli Aytac Çingiz
(adı, soyadı, atasının adı)

Diplom işinin rəhbəri

Öğr.Gör. Həbil Aliyev Aydın
(adı, soyadı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi)

**1. İşin mövzusu İngilterede Sanayi Sektorünün Finansal Açidan
İncelenmesi: Brexit Sürecinde**

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti tərəfindən təsdiqlənsin

“ ___ ” _____ 2018 il

No

2. Tələbənin sona yetirdiyi işin kafedraya təhvil müddəti: 9 ay

3. İşin məzmunu və həcmi (izahı, hesabı və eksperimental hissəsi, yeni təhlilə ehtiyacı olan müəssisələr) Özet, Giriş, Birinci bölüm, İkinci bölüm, Üçüncü bölüm, Sonuç, Kaynakça

4. Buraxılış işi üçün lazımı materiallar

ALACADAĞLI, Esmeray, (2004), Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Yönetim Sistemleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara

ALPAT, Ahmet, (2000) Organize Sanayi Bölgeleri ve Tokat Organize Sanayi Bölgesi Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, s. 7

Dünya Bankası , 21.11.2017 İngiltere verileri

GÜNDOĞDU, Yeşim, (1998), Osb ve Biga Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale

GÜNDÜZ, Ali Yılmaz, (2004), “Kentsel Ekonomi ve Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Projeleri”, Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu, Cilt I, DPT Yayınları, s. 247-275

GÜRBÜZ, Muhiddin, (1970), Organize Sanayi Bölgelerinin Tanımı ve Türkiyedeki Gelişimi, Eskişehir Sanayi Odası Yayını, Eskişehir , s.4

5. Qrafik materiallarının siyahısı dəqiq göstəricilərlə (vacib cədvəl, çertyojlar, yaxud qrafiklər, nümunələr və s.) 9 cədvəl, 1 şəkil, 4 qrafik

6. Buraxılış işi üzrə məsləhətçinin soyadı, adı, atasının adı, elmi adı və dərəcəsi (diplom işinin ona aid olan hissəsini göstərməklə)

Dr. Nurhodja Akbulayev Nazirhodja

7. Buraxılış işinin təqdimi üzrə təqvim planı:

Sıra No	İşin hissələrinin adı	Qurtarma faizi (yerinə yetirilmə)	İşin yerinə yetirilməsi müddəti	
			plan üzrə	faktiki
1.	Bölüm (Eylül 2017 – Mart 2018)			
2.	Bölüm (Eylül 2017 – Mart 2018)			
3.	Bölüm (Mayıs 2018)			

Buraxılış işinin rəhbəri _____
imza

Məsləhətçi _____
imza

Tapşırıqı imza üçün qəbul etdim _____
(tələbənin imzası)

Tapşırıqın qaytarılması tarixi “ _____ ” _____ 2018-ci il

Qeyd 1. Buraxılış işi üzrə verilmiş tapşırıq 2 nüsxədən ibarətdir.

Nüsxənin biri tələbəyə verilir, ikincisi kafedrada qalır.

2. Hazırlanmış buraxılış işini tapşırıqla birlikdə tələbə DAK təqdim edir.

BURAXILIŞ İŞİNİN PLANI

TUTANAK

ÖZET

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ

ŞEKİLLER LİSTESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. SANAYİ KAVRAMI

1.2. SANAYİ SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ

1.3. EKONOMİK VE SOSYAL ÖNEMİ

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. İNGİLTEREDE SANAYİ DEVRİMİ

2.2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

2.3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ TÜRLERİ

2.4. EKONOMİK DEĞERLERİ

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. GENEL BİR BAKIŞ

3.2. “HALFORDS” ŞİRKETİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

3.3. ŞİRKETİN MALİ TABLOLARININ BREXİT SÜRECİNDE

İNCELENMESİ

SONUÇ

KAYNAKÇA

ÖZET

Sanayi veya sanayileşmenin ülke ekonomisinde olan yeri diğer endüstrilerden çok farklıdır. Ülkenin kalkınmasının ve ülkenin refahını artırmanın en temel unsurudur. Dünyadaki gelişmiş ekonomiler kuruluşlarını veya faaliyetlerini güçlü bir sanayi sistemine dayandırmaktadırlar. Bu temelde ekonomilerini geliştirmektedirler. Bu ülkelerde sanayileşme yoluyla teknolojinin gelişmesi için birçok avantaj sağlanmıştır. Günümüzde teknoloji sayesinde faaliyetler kolaylıkla yapılmaktadır. Ancak yıllar önce herşey bu kadar kolay değildi. Bunların hepsine İngiltere'de gerçekleşen sanayi devrimi neden olmuştur.

İngiltere'de gerçekleşen Brexit kararı, İngiltere'nin Avrupa Birliğinden ayrılmak istemesi siyasette bir şok yaratsada, İngiliz halkının iradesine saygı gösterilmesi gerektiğine hükmetmektedir. Gelişmekte olan ekonomiler söz konusu olduğunda Brexit süreci önemli bir potansiyele sahiptir. Gelişmekte olan ülkeler bu fırsatlardan yararlanarak kendi ekonomilerinin kalkınmasına aynı zamanda da Batı finansal sisteminde bir alternatif oluşturmaya katkıda bulunacaktır.

Bu çalışma Brexit kararıyla ilgilidir. Brexit süreci boyunca İngiltere'nin sanayi sektörünün finansal bakımdan etkilenip etkilenmediğini ve bu bağlamda ülke ekonomisine olan etkisi saptanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Devrimi, Sanayi Bölgeleri, Brexit Süreci

İÇİNDEKİLER

TUTANAK.....	i
ÖZET.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR.....	xii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAYİ KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİMİ ve ÖNEMİ

1.1. SANAYİ KAVRAMI.....	3
1.2. SANAYİ SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	5
1.3. EKONOMİK VE SOSYAL ÖNEMİ.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

SANAYİ DEVRİMİ, BÖLGELERİ VE TÜRLERİ

2.1. İNGİLTEREDE SANAYİ DEVRİMİ.....	13
2.1.1. Sanayi Devrimi Neden İngiltere’de Başladı.....	16
2.1.2. I Sanayi Devrimi: Sanayi 1.0.....	17
2.1.3. II Sanayi Devrimi: Sanayi 2.0.....	18
2.1.4. III Sanayi Devrimi: Sanayi 3.0.....	19
2.1.5. IV Sanayi Devrimi: Sanayi 4.0.....	19
2.2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ	20
2.3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ TÜRLERİ.....	25

2.3.1. Uygulama Şekilleri Yönünden Organize Sanayi Bölgesi	
Türleri.....	25
2.3.2. Finanse Eden Kurumlar Yönünden Organize Sanayi Bölgesi	
Türleri.....	27
2.3.3. Fonksiyonlarına Göre Organize Sanayi Bölgeleri.....	27
2.4. EKONOMİK DEĞERLERİ.....	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BREXİT SÜRECİ, “HALFORDS” ŞİRKETİNİN BREXİT SÜRECİNDE İNCELENMESİ

3.1. GENEL BİR BAKIŞ.....	35
3.1.1 Halkın Nabzı: Anket Sonuçları.....	40
3.2. “HALFORDS” ŞİRKETİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER.....	41
3.3. ŞİRKETİN MALİ TABLOLARININ BREXİT SÜRECİNDE İNCELENMESİ.....	44
SONUÇ.....	49
KAYNAKÇA.....	51

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İngiltere sanayi sektörü verileri.....	32
Tablo 2: İngiltere imalat sektörü verileri.....	33
Tablo 3: Brexit Süreci Riskleri.....	37
Tablo 4: B.K, AB ve AB-Dışı ülkelerle gerçekleşen mal ve hizmet Ticareti.....	38
Tablo 5: Anket Sonuçları.....	40
Tablo 6: Şirketin 2015-2014 yılı bilanço tablosu.....	44
Tablo 7: Şirketin 2015-2014 yılı gelir tablosu.....	45
Tablo 8: Şirketin 2017-2016 yılı bilanço tablosu.....	46
Tablo 9: Şirketin 2017-2016 yılı gelir tablosu.....	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Sanayi 4.0 devrimi.....	17
----------------------------------	----

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: İngiltere'deki sanayi üretiminin büyüme oranı.....	30
Grafik 2: İngiltere GSYİH büyüme oranı.....	31
Grafik 3: İngiltere'deki ihracat hacmi.....	31
Grafik 4: İngiltere'deki ithalat hacmi.....	32

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
COM RES	Uzmanlaşmış Araştırma Danışmanlığı
FED	Amerika Merkez Bankası
GSMH	Gayri Safi Milli Hasıla
GSYH	Gayri Safi Yurt İçi Hasıla
İCM	Ticari Yönetim Enstitüsü
ORB	Uluslararası Fikir Araştırma Merkezi
OSB	Organize Sanayi Bölgeleri

GİRİŞ

Bildiğimiz üzere insanların ihtiyaçları, istekleri sınırlandırılmayacak kadar artmıştır. Gelişmiş bir ülkenin ekonomisi için en önemli şart saniyeleşmedir. Ülke ekonomisinin kalkınması, insanların hayatının değişmesi, refah düzeyini artırması, daha çok istihdam imkanı sağlaması, gelirleri artırması açısından sanayi çok önemlidir. Günümüzde teknolojinin gelişmesi nedeniyle insanların bilgisi çok artmaktadır. Bu nedenle endüstri alanı gelişmeye ve büyümeye başlamıştır. Bazı ülkeler gelişmek için sanayileşmeye gitmekte, diğerleri başka yollarla ekonomilerinin kalkınmasını tercih etmektedirler. Ancak başarılı olmamaktadırlar. Nedeni yetersiz hammaddeler veya yetersiz endüstriyel tesislerdir.

Çalışmamız sanayi devriminin kaynağı olan İngiltere’de sanayi sektörü ile ilgilidir. İngiltere dünya ekonomisinde önemli paya sahiptir. “Brexit” referandumu İngiltere siyasetinde ve aynı zamanda da toplumu arasındaki tartışma konularında önemli odak noktasını oluşturmayı başarmıştır. Brexit kararının verilmesi İngiltere’nin Avrupa birliğinden ayrılmak istemesiyle ortaya çıkmış ve dünyanın dikkatini çekebilmiştir. Brexit sürecinin İngiltere sanayisi üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileri doğrultusunda araştırma yapılmıştır. Eğer tarihi incelersek İngiltere, Avrupa Birliğinden ayrılmak isteyen ilk ülkedir. İngiltere’nin AB’den ayrılmak kararını almasının sebebi hem ekonomik hem de siyasi açıdan farklı iki şekilde araştırabiliriz. İngiltere her konuda Avrupa Birliğinin ayak bağı olduğunu düşünerek Brexit kararı aldı.

İngiltere’nin AB’den ayrılması durumunda olumsuz sonuçlarla karşılaşıldığı gibi olumlu hadiselerle de karşılaşılmıştır. Ülkelerin kalkınmasında önemli şartlardan biri olan sanayileşmenin Brexit

sürecindeki durumunun incelenmesi bakımından araştırılmaya değer bir çalışmadır.

Bu çalışmanın amacı, son dönemlerde dünya ekonomisinde önemli tartışma konusu olan “Brexit” referandumunun ortaya çıkışı, sebepleri ve sanayi gibi önemli sektör üzerinde yarattığı etkileri, doğru bir karar olup olmadığı vb. gibi konuları ortaya koymaktır.

Birinci bölümde, sanayi kavramı, sanayinin tarihsel gelişimi, hayatımızdaki ekonomik ve sosyal önemi gibi genel bilgiler ele alınmıştır.

İkinci bölümde, İngiltere’de gerçekleşen sanayi devrimi, neden İngiltere’de gerçekleştiği sebepleri ele alınmıştır. Aynı zamanda da sanayi bölgeleri ve türleri, sanayi ve imalat sektörünün ekonomik değerleri hakkında genel bilgi verilmiştir.

Diğer bölümleri izleyen üçüncü bölüm ise çalışmanın önemli kısmını oluşturmaktadır. Burada genel olarak Brexit sürecinin ne demek olduğu ve etkileri açıklanmıştır. Sanayi sektörünün Brexit sürecinin önce ve sonrasında olumlu veya olumsuz etkilerinin olup olmadığını belirlemek amacıyla “Halfords” şirketinin mali tablolarının incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SANAYİ KAVRAMI, TARİHSEL GELİŞİMİ, ÖNEMİ

Bu bölümde sanayi kavramı, sanayinin tarihsel gelişimi, ekonomik ve sosyal önemi açıklanmıştır.

1.1. SANAYİ KAVRAMI

“Sanayi” olarak bilinen kavram İtalyancada “industria”, Almancada “industrie”, İngilizcede “industry” gibi kullanılabilir. Sanayi sözcüğünün kökenine bakarsak Arapçadan geldiği tahmin edilmektedir.

Sanayinin çok çeşitli tanımları yapılmıştır. Hemen her yazar kendi fikrine göre sanayinin tarifini vermiş, kendi eserinde yaptığı tanımları kullanmıştır. Ancak sanayini kısaca tanımlamaya çalışarsak, hammadde veya yarı mamullerin kullanıma hazır hale getirilmesidir. Bu gelişmiş ve bazı ülkelerde kalkınmada önemli rol oynamaktadır. Bu gibi ülkeler kalkınmasının önemli bir bölümünü sanayileşmenin yardımıyla sağlamaktadırlar.

Sanayi, günümüzün ekonomisini yönetecek önemli sektör olarak hayatımızda yer almaktadır. Sanayi ülkelerin potansiyel imkanlarının araştırılması, insanlara istihdam imkanı tanınması, ürünlerin üretim ve pazarlama yapmaya yönelik olması sebebiyle önemli fırsatlar sunmaktadır. Herhangi bir bölgede endüstri kuruluşlarının kurulması ve geliştirilmesi bazı şartlara bağlıdır.

Sanayinin Gelişmesine Etki Eden Faktörler:

- Sermaye

İşletmelerin inşası, makine, malzeme ve ekipmanların tedarik edilmesi, hammaddenin alınması ve çalışanlara emeklerinin karşılığının ödenmesi gibi birçok konuda sermayeye gereksinim duyulmaktadır. İşletme güçlü sermaye altyapısına sahip oldukça rekabet avantajı sağlamaktadır.

- Enerji

Hammaddelerin işlenmesi için gereklidir. Enerji kullanımının çok yüksek olması sanayi sektörünün ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

- Hammadde

Sanayinin temel şartlarından birini oluşturmaktadır. Hammadde kaynakları ve endüstri kuruluşlarının verimlilik ve etkinlik açısından birbirine yakın mesafede olması çok önemlidir. Bu maliyetleri azaltacak ve tasarruf etmeye yardımcı olacaktır.

Rastgele bir ülkede farklı çeşitte endüstriler kurmak ve geliştirmek için o ülkedeki tüm hammaddelere ihtiyaç yoktur. Hammadde yeterli olmasa bile maden temelli bir endüstri kurulmasına dikkat edilmelidir. Çünkü endüstriyel ürünlerden elde edilen kar hammadde harcamalarından çok daha fazladır.

Günümüzün sanayileşmiş ülkelerinin az kısmı hammadde ihtiyaçlarını büyük ölçüde kendileri karşılamaktadırlar. Ancak Japonya, Almanya, İngiltere, Hollanda, Belçika gibi diğer birçok sanayileşmiş ülkeler hammadde gereksinimlerinin önemli kısmını başka ülkelere sağlamaktadırlar.

- Ulaşım ve Pazarlama

Üretilenler düzenli şekilde yurtiçi ve yurtdışı pazarlara gönderilmelidir. Denizyolu ve demiryolu endüstrinin gelişmesi için en etkili, verimli, tasarruf sağlayan ulaşım sistemleridir. Tüm sanayileşmiş ülkelerde fabrikaların büyük bir kısmı demiryolları ve iç pazarlara bağlantılı liman şehirlerinde yoğunlaşmaktadır. Sanayi kuruluşlarının rekabetin yoğun olduğu ekonomide yaşamını sürdürebilmesi için ürettiği ürünlerini düzenli olarak satabileceği pazara gereksinim duymaktadırlar.

Pazarlamada tüketiciler için ucuz, kaliteli malları üretmek çok önemli rol oynamaktadır.

- İş Gücü ve Teknik Eleman

İhtiyaçların iyi bir şekilde karşılanması konusunda insanların emeği, düşüncesi ve fikirleri önemli rol oynamaktadır. Üretimi yapmaya yardımcı olan insan iş gücünü ve teknik elemanı ifade eder.

(<http://www.toplumdusmani.net/modules/wordbook/entry.php?entryID=868/sanayi-nedir+sanayi-ne-demek>) (04.09.2017)

1.2. SANAYİ SEKTÖRÜNÜN TARİHSEL GELİŞİMİ

Sanayileşme çabaları, 18. yüzyılın sonu, 19. yüzyılın başlarında İngiltere’de başladı. Fikirlerin ve maddi bakımdan bazı değişikliklerin etkisi sayesinde ticaret ve çeşitli ekonomik faaliyetler sanayinin gelişmesine neden olmuştur. Gelişen sömürge ticaret el emeğinin zahmetini vurgulayarak makinelerin kullanılmasının önemini ortaya koymuştur.

İngiltere bu dönemlerde makineleşmeye doğru ilk adımını attı. Bu süre boyunca İngiltere, girişimcilerin ihtiyaç duyduğu tüm özelliklere sahipti. Büyük deniz ticareti filosu, büyük denizaşırı pazar, gerekli düzeyde sermaye, coğrafi, sosyal, politik ve ekonomik koşullar, bol ve ucuz işgücü yasal çevrenin var olması gibi özelliklere sahipti.

Sanayileşmedeki icatlar ilk olarak tekstil alanında gerçekleşti. Bu bakımdan tekstil makineleşme çabalarının ilk alanını oluşturmaktadır. Kömür üretiminden sonra demir ve çelik üretimi daha çok önem kazandı. Ancak endüstri devrimi söz konusu olduğunda pamuklu tekstil ilk sırada yer almaktaydı.

İngiltere devrimden önceki zamanlarda Hindistan'dan ihtiyaç duyulan pamuk kumaşları ithal etmekteydi. Daha sonra üretilen yünlü kumaşların

kullanımını artırmak için pamuklu kumaşların ithali yasaklandı. Bu temelde insanların ihtiyaç duyduğu kumaşlar ülkede üretilmeye başladı. Bunun gerçekleşmesi için nitelikli işçiler olmamakla birlikte var olan nitelikli işçiler ise oldukça yüksek ücret talep ediyorlardı. Bu gibi durumlar pamuklu kumaş üreten üreticilerin makineye yönelmesine yol açtı. Böylece icatlar giderek başladı. Maden sanayisindeki ilk gelişmeler “demir”de oldu.

Dokuma sanayisinin hızla gelişmesine bağlı olarak kömürle çalışan fırınların ihtiyaçları karşılamayınca İngiltere diğer ülkelerden demir tedarik etmeye başladı. Öte yandan, fırınlarda yakıt olarak odunların kullanılması sebebiyle ormanda baş veren azalmalar sanayicileri demir üretimi için yeni yollar aramaya zorladı. Bu durum sanayicilerin üretimlerini arttırmaya ve çözüm yolları aramaya zorlamıştır. Bu sebebler doğrultusunda sanayiciler demir endüstrisinde ilk kez maden kömürü kullanmaya başladılar. Ancak o zaman basit yöntemlerle yeraltından maden kömürü çıkartmak kolay değildi. Diğer taraftan da kömür fırınların bıçaklarında kalın tabakalar yaratarak fırınları kullanışsız hale getirmiş ve verimliliğini önemli derecede azaltmıştı.

Sanayileşmede icatların gerçekleştiği başka alan ise "makine imalatı" alanıdır. Bu dönemde endüstri faaliyetleri, makinelerin aksine basit aletler ve el emeğinin kullanılmasına dayalıydı. Makine özelliklerini taşıyan araçlardan bazıları rüzgar ve suya benzer doğal güçler kullanılarak çalıştırılıyordu. Ancak bu güçler mekanik imalat faaliyetleri için yeterli olmadı. Su istenilen zamanda ve yerde kolaylıkla bulunamıyordu ve rüzgar bu aletleri harekete geçirecek kadar kuvvetli esmiyordu. Bu nedenlerden dolayı makinenin endüstriyel faaliyetlerde yer alabilmesi için buharın üretimde kullanılmasına kadar beklenildi.

"James Watt"un 1781'de buhar sayesinde çalıştırılan makineleri icat etmesiyle XVII yüzyılda olağanüstü başarı kazandı. Bunun sonucunda yüzyılın sonunda insanlar artık ilkel araçlar ve yöntemlerle çalışmaktan kurtulmuşlardı.

Sanayi Devrimi'nin gerçekleşmesi sonucunda elde edilen başarıların yanı sıra aynı zamanda da maliyetlerinden bahsetmek gerekmektedir. Bu maliyetlerden ilk önce İngiliz işçiler tarafından ortaya atıldı. Küçük şehirlerde olan sanayi tesislerinin büyük şehirlere hızla taşınması, işçileri olumsuz çevreyle ilgili koşulların ağırlığı ile karşı karşıya koymuştur. Öte yandan, üretimde makinelerin kullanımının yaygınlaşması, küçük şehirlerde el dokuma tezgahında üretimi yapan yüz binlerce işini işsiz bırakılması ve yoksulluğun gerçekleşmesi anlamına geliyordu. Buna ek olarak fabrikalarda çalışmaya başlayan işçiler devrimin sonucunda gerçekleşen üretim sıçramasından uzun süre faydalanamadıkları anlaşılmıştır.

İngiltere'deki işçi ücretlerinin, 1960'lı yıllardan başlayarak hızla artan üretim ve krlara rağmen, 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar göze çarpacak kadar önemli bir artış görülmemiştir. Ondokuzuncu yüzyılın başından endüstri devrimi İngiltere'den Avrupa'ya doğru sıçrama yapmıştır. Avrupa lkeleri fabrikalarında makinelerin kullanması sonucunda ihtiyaçlarını kendileri iyi karşılaya bildikleri için kendi sanayi faaliyetlerini İngiliz mallarının rekabetine karşı korumakta başarılı olmuşlardır. Daha sonra İngiltere ve diğer Avrupa lkeleri, az maliyetli tarım ürünleri ve bitmiş ürünler yeniden tedarik edilmesi amacıyla yeni pazarların arayışında fikir ve düşüncelerini dünyanın geri kalanına doğru yöneltiler. Günümüzde ekonomimizin bu kadar gelişmesinde ve şekillenmesinde sanayileşmenin büyük katkısı olmuştur. Sanayileşmenin başladığı lke İngiltere olmasına rağmen

günümüzde en yüksek sanayileşme seviyesine ise ABD’de görülmektedir.(<http://www.enfal.de/sosyalbilimler/s/009.htm>)
(04.09.2017)

1.3. EKONOMİK VE SOSYAL ÖNEMİ

Ekonomik önemi denildiği zaman sanayileşme kavramı iktisat ve iktisat tarihi içerisinde çok çeşitli sorunları kapsamaktadır. Sanayileşme kavramı, dinamik bir bakış açısı ile bakıldığında yalnızca ekonomik bir olgu olmakla kalmaz, çeşitli sosyal, politik, kurumsal ve kültürel niteliklere sahip olan karmaşık bir süreçtir.(Özbey, 1999)

Saniyeleşmede üretim, sermaye yoğun olması, teknoloji ve benzeri ekonomik sistemler temel göstergelerinde zaman içinde olumlu değişiklikler yaratan ekonomik faaliyetlerdir. Sanayileşme, ekonominin kantitatif göstergelerindeki sağlanan artışlar sonucundatoplumun gelişiminin bir işareti olarak ele alınmakta ve incelenmektedir. (<https://www.slideserve.com/akiko/sanay-le-me>) (04.09.2017)

Sanayileşme,gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümesi ve gelişmesi açısından önemli rol oynamaktadır. Eğer tarihi incelersek, dünyanın bir sıra önde gelen gelişmiş ülkelerinin tarımsal veya ulusal kaynakların üretimine odaklanmak yerine sanayileşmeye yolunu tercih etmeleri ekonomik hayatlarında önemli geri dönüşüme neden olduğu görülmektedir.

Sanayi, ülkelerin ekonomilerini yönetecek bir sektör haline gelmiştir. Ekonominin şekillenmesi, gelişmesi ve kalkınmasında karmaşık rol oynamaktadır. Buna rağmen bir sıra önemli ekonomik etkileri vardır:

1) Milli Gelirde Artış

Ülkelerin sınırlı kaynaklarını verimli ve etkili bir şekilde yaralanmasını sağlar. Bu ülkede işletmede üretilen ürünlerin miktarını ve kalitesini artırır. Bu da GSMH' a artmaya neden olur.

2) Yüksek Yaşam Standardı

Sanayileşmenin söz konusu olduğu toplumda çalışanların emeği daha değerlidir. Milli gelirden gerçekleşen artış insanların yaşam standartlarının yükselmesine neden olmaktadır.

3) Ekonomik İstikrar

Yalnız hammadelerin üretimine ve ihracatına bağlı bir ülke hızlı bir ekonomik büyüme oranına ulaşamaz. Tarım ürünleri ve hammadelerin sınırlı talebi, ekonomideki belirsizlikler kalkınmayı ve ekonomik büyümeyi engeller. Sanayileşme, ekonomik istikrara ulaşmanın en iyi yoludur.

4) Ödemeler Dengesindeki İyileştirme

Ülkenin dış ticaret modelinin değişmesine neden olur. Döviz cinsinden daha karlı mal ihracatını artırır. Aynı zamanda da hammaddenin ülke içinde tedarik edilmesini ve böylelikle mal ithalatını azaltarak döviz korumasına yardımcı olmaktadır. Sanayileşme, ödemeler dengesinde iyileştirme sağlamaktadır.

5) Diğer Sektörlerde İlerleme

Sanayileşme, ekonominin diğer sektörlerini ilerleme sağlar. Bir sektörde gelişme diğer sektörlerin de gelişmesine sebep olur. Örneğin, süt işleme tesislerinin yapımı dondurma üretiminin artmasına neden olur.

6) Artan İstihdam İmkanları

Küçük, orta ve büyük ölçekli işletmelerde yapılacak işlerinin sayısının artması istihdam imkanlarını artırır.

7) Tarımsal Üretimde Büyüme

Sanayileşme, traktörler, buldozerler, makine, malzeme, nakliye ve bir sıra önemli teknolojiler tedarik etmektedir. Çağdaş teknolojilerin kullanılması ürünlerin verimini artırdı. Genel olarak, çiftçilerin gelirindeki artış ekonomik büyümeyi daha çok artırdı.

8) Faaliyetlerin Daha Fazla Kontrolü

Tarımsal üretim faaliyetlerinin kontrolü endüstriyel faaliyetlere göre daha kolaydır. Endüstriyel üretim, herhangi bir ürünün fiyatına, maliyetine ve talebini karşılamak için genişletilebilir veya sınırlı hale getirilebilir.

9) Teknolojik İlerleme

Sanayileşme, teknolojik ilerleme bakımından büyük avantaj sağlar. Yeni teknolojilerin kullanımı, üretim miktarını artırır, verimliliği artırır, kaliteyi artırır, maliyetleri azaltır.

10) Artan Tasarruf ve Yatırımlar

Sanayileşme çalışanların gelirini artırdığı için tasarruf etme imkanlarını da artırır. Tasarruf eden işletmelerde ekonomik büyüme için yatırımlara yönelirler.

11) Piyasaların Gelişimi

Sanayileşme faaliyetleri hammadde ve mal piyasalarının gelişimine neden olmaktadır.

12) Devlet Gelirlerinde Artış

Sanayileşme, hem dış hem de iç pazarlar için mal arzını artırır. Mal ihracatından uygulanan gümrük vergileri ve diğer vergiler devlet gelirlerini artırmaktadır. (<https://owlcation.com/social-sciences/ROLE-OF-INDUSTRIALIZATION-IN-ECONOMIC-DEVELOPMENT-OF-THE-COUNTRY>) (18.05.2018)

Sanayileşmenin ilk dönemde ortaya çıkardığı en önemli sonuçlardan biri toplumdaki sosyal hareketliliği artırmasıdır. Bu hareket aynı zamanda

sanayileşmeyi hızlandırdı. Nüfus hareketleri ve kentleşme diğer tüm sosyal kurumları da etkilemiştir. Sanayileşmenin ilk yıllarında dünya nüfusu benzeri görülmemiş bir patlama meydana gelmiştir. En büyük artış ekonomik olarak gelişmiş bölgelerde gerçekleşti. Nüfus artışı, daha çok emek, daha fazla genç emek ve daha fazla üretici demektir. Kırsal alandan sanayi kentlerine göç edenler sermayenin ihtiyaç duyduğu emeği sağlamaktadır. Sanayi merkezi olan şehirlere akan insan kitleleri, fabrikalar için gerekli göçleri sağlarken, şehirlerin büyüyüp gelişmelerini sağlıyordu.

Endüstriyel faaliyetler teknolojinin gelişmesi ve yenilenmesi sonucunda harmanlanır. Özellikle devletler üretim politikalarını bu yöne doğru çevirirler ve odaklanırlar. Sanayileşme ekonomide önemli yer tuttuğu için toplumun ve ekonominin gelişmesi bakımından sanayi faaliyetlerine özen gösterilmelidir. Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren bazı ülkeler üretim ve sanayileşme yarışında yer almışlardır. Bu bakımdan Asya sanayi konusunda, özellikle büyük bir önem kazanmış ve diğer yabancı ülkeler tarafından bir yatırım ülkesi haline gelmiştir. Asya'da emeğin elde edilmesi ve işbirliğinin yapılması az maliyetli, verimli, etkili ve kolay olduğu için hem üreten hem de işçi kazanmış ve böylelikle devlet diğer devletler rekabetde kıyaslamada daha sağlam olarak algılanan konuma gelmiştir. Bir ülkenin gelişiminde ve büyümesinde sektörün piyasadaki konumu çok önemlidir. Geçmişte yapılan endüstri faaliyetlerine baktığımızda yavaşlamaksızın ilerlediğini, geliştiğini görürüz.

Genel olarak sanayileşmenin önemine bakacak olursak;

- Üretimde tezgahtan fabrika sistemine geçiş,
- Kitlesele üretim, mülkiyet ve yönetim işlevlerinin farklılaştırdığı,

- Verimliliğin ve etkinliğin artırılması,
- Sosyal tabakalaşmanı "eğitim-meslek-statü" sürecine göre şekillenmesini,
- Endüstri sektörünün çoğu insana istihdam imkan sağlaması, ortak iş bölümünü,
- İhtisaslaşmayı ortaya çıkarmıştır.

(<https://www.finanspara.com/ekonomide-sanayinin-onemi/>)

(27.03.2018)

İKİNCİ BÖLÜM

SANAYİ DEVRİMİ, BÖLGELERİ VE TÜRLERİ

Önceki bölümü izleyen bu bölümde sanayi devrimi, bölgeleri, türleri ve ekonomik değerlerine yer verilmiştir.

2.1. İNGİLTERE'DE SANAYİ DEVRİMİ

XVIII. yüzyılın sonunda İngiltere'de sanayi devrimi (endüstriyel devrim), yani fabrika üretimine, manüel işçilikten makinenin üretimine geçişi ile başladı. Bu geçişin ön şartları çoktan gelişmişti. Bu şartlar iki kısma ayrılmaktadır.

Birincisi, 16. yüzyılda başlayan tarım devrimi (tarım devrimi) idi. Tarım devrimi, tarımdaki doğal emtia üretiminden küçük köylü işletmelerinin tasfiye edilmesi ve büyük toprak sahiplerinin, büyük kiracıların elindeki arazinin yapısının değiştirilmesi, ücretli emeğin getirilmesidir. İngiltere'de tarım devrimi, koyun yetiştiriciliğini artırmak ve köylüleri mahvetmek amacıyla toprak ağalarından çekildiğinde çitin şeklini kaldırdı. Tarım devrimi, sanayiye ucuz emek ve gerekli hammaddeleri sağlamıştır.

Sanayi devrimi için ikinci gerekli ön şart, teknolojiye de değişikliklerdi. Manuel işçilik ve ayrı basit operasyonlara bölünmüş imalat yöntemleri, işçilere ve ustalara, bir kişinin elinin bir cihaz veya makine ile değiştirilebileceğini düşünmelerini sağladı.

Bir sanayi devriminin itici gücü haline gelen en önemli icat, tezgahın gelişmesiydi. Bir dokumacı olarak çalışan ve daha sonra bir tamircilik yapan John Kay, 1733 yılında tezgahı icat etti. Bu geniş ebatlı bir kumaş imal etmeye, emeğin verimliliğini ikiye katlamaya, yani iki dokumacılığın tek başına başlayan çalışmalarına izin verdi.(<http://ukrmap.su/ru-wh8/1203.html>) (08.02.2018)

Her şey tekstil (kumaş) endüstrisi ile başladı. Pantolon, gömlekler, çoraplar, yatak örtüleri ve diğer ev eşyaları için el ile bez yapmak her zaman çok fazla beceri ve zaman gerektirdi. Nüfusun İngiltere'de büyüdüğü gibi daha fazla insanın ihtiyaç duyduğu ve tekstil ürünleri almaya istekli oldukları görülüyordu. Yazlık sanayi, insanların evlerinde iplik eğirme ve dokuma bezi ile elle ne kadar üretebileceğini gösterdi. Ancak bu yerli üretim sistemi İngiltere'nin artan nüfusunun artan taleplerine ayak uyduramadı. Bunun yerine 18. yüzyılın sonlarından itibaren gerçekleşen bir dizi yenilik, tekstil üretimini yeni bir fabrika sistemine kaydırды ve pamuk üretimine yol açtı. Sanayi Devrimi'nin bir sonucu olarak pamuk dünyanın en önemli gıda dışı tarım ürünü oldu . Bu güne kadarda öyle kaldı.

1700'lerde, pamuk tekstillerinin diğer kumaş türlerine göre birçok üretim avantajı vardı. İngiltere'deki ilk tekstil fabrikası aslında ipek yapmak içindi. Ancak sadece varlıklı insanlar ürünü karşılayamadıklarından üretim çok düşük kalmıştır

Saatçi James Kay, 1733'te uçan mekik denen basit bir dokuma makinesini icat etti. Makine sadece 1760'larda, yani deneme yanılmalarının on yıllarca süren geliştirilmesinden sonra genel kullanıma girdi ve kabul edildiğinde tekstil endüstrisindeki bu ilk büyük icat işçi verimliliğini iki katına çıkardı. Bir yetişkin dokumacı, iki çalışmayı aynı anda gerçekleştirebilmekteydi.

Sanayi Devrimi'nin belirleyici icadı, kesinlikle buhar motorudur. Buharlı motor, eğirme katırı ve güç tezgahı gibi en gelişmiş tekstil icatlarının arkasındaki enerjiydi. Evlerde insan gücünün fabrikalardaki makine gücüne geçişini sembolize etti. Ayrıca, buhar motoru lokomotif ve gemilere uygulandığında ulaşımda devrim yarattı. Peki bu muhteşem buluş nasıl ortaya çıktı? Ve nasıl çalıştı?

Buhar motoru başlangıçta İngiltere'de kömür madenlerinden su çekmek için icat edildi. 1760'larda bir İskoç alet üreticisi olan James Watt buhar makinesi icat etti. Watt'ın döner buharlı motoru aynı zamanda demir işçiliği geliştirilmiş ve tekstil icatlarının daha güçlü, daha büyük boyutlu, ve daha iyi, daha ucuz ve daha güvenilir güç kaynaklarına ihtiyaç duyduğu anda mükemmelleştirildi.

İlk tekstil fabrikası fikri malların üretildiği yer olan “manu fabrikasından ” türetilen bir kelime , İngiliz bir ipek fabrikası işçisi olan John Lombe'den geldi. Lombe'nin eski ipek fabrikası gibi ilk tekstil fabrikaları nehirlerde bulunuyordu, böylece bir su çarkı yeni icatlar için güvenilir ve tutarlı bir dönme gücü sağlayabilirdi. Arkwright ilk pamuk fabrikasını nehrin hemen kenarına yerleştirdi ve bir kanal ya da değirmen çukuru kazdı, böylece su çarkı akımından yararlandı, ayrıca tepeden aşağı düşen suyun yer çekimi ve dar bir oluğa dönüştü.

Fabrikanın bir başka önemli sonucu da emeğin uzmanlaşmasıydı. 1776'da İskoç bir ekonomist olan Adam Smith, tüm zamanların en etkili ve en ünlü ekonomi kitabını yazdı “Ulusların Zenginliği” Smith için, bir fabrikanın verimliliği, verimliliği ve kalite kontrolünün anahtarı, emeğin bölünmesiydi.

Buhar makinesi, aynı zamanda yeni ulaşım yöntemlerini de ortaya çıkardı. Demiryolları sanayi öncesi İngiltere'de yeni değildi. 1800 yılında 1000'den fazla demiryolları vardı, bunların çoğu bir demir çukura veya bir kanal veya bir kanalla bir kömür madenine bağlıydı. Fakat bütün bu demiryolları atlarla çekildi. Aslında zamanın başlangıcından bu yana Avrasya'da en iyi kara taşımacılığı türü atlardı. Ulaşımında diğer tek seçenek yürümektir. Buhar tüm bunları değiştirdi. Bu dönemde ilk tam ölçekli buharla çalışan lokomotif, 1801 yılında Noel arifesinde Camborne İngiltere'nin ana caddesindeki ilk seferini gerçekleştirmiştir.

(<https://webs.bcp.org/sites/vcleary/modernworldhistorytextbook/industryrevolution/IRbegins.html>) (18.05.2018)

2.1.1. Sanayi Devrimi Neden İngiltere’de Başladı

İngiltere’de sanayi devriminin neden başladığına bakarsak, gereken nitelikler İngiltere’de mevcuttu. Çünkü Hindistan, Fransa’daki savaşların bir sonucu olan İngiliz sömürgeciliği, bu büyük ülkeden sağlanan hammaddeler endüstri devriminin oluşumunda başlıca bir etken olmuştur. Buna ek olarak, İngiltere yaşadığı siyasi gelişmelerden ve savaşlardan uzak durmayı becermiş, bu bakımdan kolaylıkla devrim gerçekleşti ve İngiltere’de bankacılık sektörü ve borsa çok ilerlemişti.

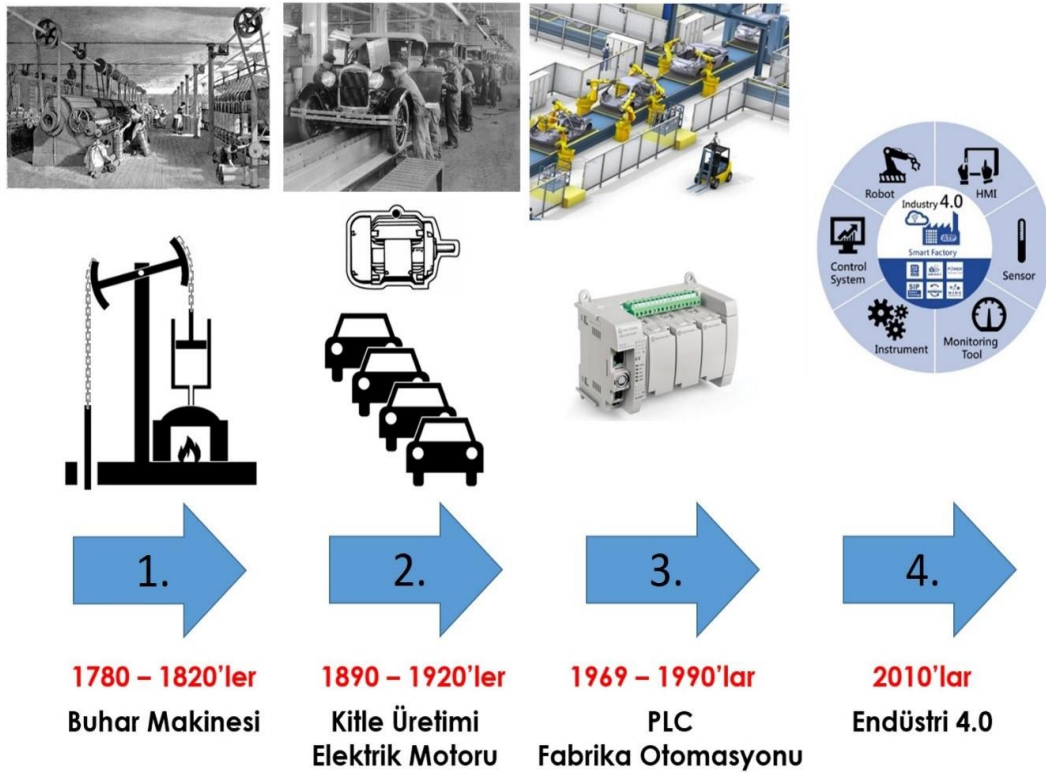
Sömürge ticaretinin sağladığı altın ve bazı değerli metaller sayesinde İngiltere ve Avrupa ülkelerinin ellerinde oldukça çok sermaye miktarı birikti. Buna ek olarak, Sanayi Devriminde üretim için ihtiyaç duyulan hammaddeler demir ve kömür İngiltere’de bol miktarda bulunmaktaydı. (<http://www.ozelburoistihbarat.com/Content/images/archieve/milli-sanayi-dosyasi-dunyada-sanayi-devrimi-nasil-oldu-a9a2e227-a84e-4e72-8f3c-97f83364fc2a.pdf>) (11.09.2017)

Rönesans ve reform düşüncesi alanındaki gelişmeler, Avrupa’daki hızlı nüfus artışının, köylerdeki nüfusun tarım alanındaki gelişmelere bağlı olarak şehirlere göçün, İngiltere’deki mülkiyet haklarının yanı sıra bireysel hakların, hukukların, ilişkilerin, dürüstlüğün ve özgürlüğün koruyucusuydu. (<https://bilgibirikimi.net/2012/05/03/sanayi-devrimi-nedir-nerede-ne-zaman-ortaya-cikmistir/>) (11.09.2017)

Endüstri devrimi İngiltere’de ve İngiltere’nin diğer bölgelerinde gelişti. İç talep ve üretimi arttırmak, gereken enerjiyi sağlamak amacıyla madenlere yakın bölgelerde kurulan kasaba ve şehirler önceden bilinenlerden farklı olarak nüfusun gelişmesini sağlamış ve kalkınmada öncü rol üstlenmiştir.

Nedenleri ve dinamikleri ne olursa olsun bu devrim 20. yüzyılın başlarında hegemonik bir güç olarak ABD'nin ortaya çıkmasına kadar İngiltere'yi dünyanın ileri düzeyde olan sanayi ülkesi konumuna getirdi. Bazı düşünürler yeniliklerin boyutlarına ve aşamalarına göre insanlık tarihinde birkaç sanayi devrimden bahsediyorlar. (Somik, 1992)

Şekil 1: Sanayi 4.0 devrimi

Kaynak: (<http://www.odya.com.tr/endustri-4-0-evrimi/>)

Devrimi anlamak için öncesinde endüstri devriminin tarihsel gelişimini, imalat süreçlerini incelemeliyiz. Aşağıda Sanayi devriminin üretim süreçlerinin her geçen gün ne kadar değiştiğine yer verilmiştir:

2.1.2. I Sanayi Devrimi: Sanayi 1.0

İlk endüstri devrimi, 1760'lardan 1830'lara kadar olan dönemi kapsamaktadır. Genel olarak üretim faaliyetleri elden makineye doğru değişti. Nicelik ve nitelik açısından kaliteyi artıran bu makinelerin buhar gücü ile çalışmaktaydı. Ayrıca kömür, odun ve biyo-yakıtlarının

sözkonusu işlemlerde kullanılması makinelerin daha yaygın hale gelmesine sebep oldu.

İngiltere'de başlayan ve bahis şartlarına uygun olarak ilerleyen sanayi devrimi, az bir zamanda Avrupa'ya ve ABD'ye yayıldı. Üretimde gerçekleşen bu büyük değişim, ekonomiyi, dünyayı o kadar değiştirebildiği ortalama yaşam süresi ve nüfus arttı

Günlük hayatta büyük ölçekte uygulanmış ve bunun doğrultusunda yaşam kalitesi artmıştır. Makinelerin üretim faaliyetlerini pratikleştirmesiyle üretilen ürünlerin sayısının artmasıyla Avrupa, uluslararası ilişkileri bu ürünlerin pazarlandığı Orta, Yakın ve Uzakdoğu topraklarında yönlendirerek ve aynı zamanda da hammadde kaynaklarını etkilemiş ve ülke sınırını tekrar tekrar çizmiştir.

2.1.3. II Sanayi Devrimi: Sanayi 2.0

Sanayi Devrimi bağlamında imalat mekanizmasından sonra 1840'lardan itibaren tekn olojilerin ilerlemesiyle bu Endüstri Devriminin temelleri atıldı. Bu bakımdan 1840'dan 1979'a kadar olan dönemi kapsayan süreç bağlamında teknoloji devrimi olarak bilinir.

Ulaştırma ağının, özellikle demiryollarının gelişimi II. Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkmasında önemli rol oynamıştır. Taşımacılığın kolaylaştırılması, hammaddelerin büyük miktarda tedarik edilmesini kolaylaştırmış ve üretim süreci boyunca yeni, ancak uzaktaki pazara ulaşmayı mümkün kılmıştır.

II.Sanya devriminin diğer önemli özelliği ise elektrik teknolojilerinin geliştirmesi, büyümesi ve bunların imalat hattında kullanılmasıdır. Söz konusu yeni ve ileri teknolojiler, buhar gücünden oldukça güçlüdür. Makinelerin, imalatın daha verimli, etkili bir şekilde geliştirmesine yardım etmiştir. Böylelikle, dünya seri imalat kavramıyla tanıştı. Seri

imalat bir ürünün montaj hattı yardımıyla çok miktarda üretilmesi anlamına gelmektedir. Ünlü örneklerden biri, Ford Motor Company'dir.

Demir ve çelik, hammadde ve ağır sanayi geliştirmede yaygın biçimde kullanılmaktadır, İkinci Sanayi devriminin başlıca aktörleri İngiltere, Almanya, ABD ve Japonya'dır.

2.1.4. III Sanayi Devrimi: Sanayi 3.0

Yirminci yüzyılın ilk yarısı büyük dünya savaşı ile sınırlanmış, ülkelerin sınırlarını şekillendirmiş, sanayileşme ve teknolojik gelişme açısından bir yavaşlama önceleriyle kıyaslandığında ortaya çıkmıştır. Birçok ülkede, özellikle iki devrimci dönemde sanayileşmiş ülkelerde yaşanan bu durgun savaş durumu, olumsuz yönde gerçekleşen ekonomik olaylar ülkeler üzerinde yıkıcı bir etki yaratmıştır.

Sadece 1950'lerde endüstri yeni gelişmelere ayak uydurabildi ve krizin sonuçları azaldı. Bu durum yalnız II. Dünya Savaşı' sonunda mümkün oldu. Dijital teknolojiler alanında 1950'ler ve sonrasında ilerlemeler başladı. Z1 olarak bilinen ve mekanik olarak çalışan bir hesap makinesinin üretimi, devrimci dijital gelişmelere ve imalat süreçlerine yeni bir boyut getirdi. Endüstriyel Devrimin başka önemli sonucu süper bilgisayarlarla iletişim teknolojilerinin gelişmesidir.

Üretim sürecinde bilgisayarların kullanımı ve iletişim teknolojilerinin tanıtımı ile küçük, daha mekanik, hazır ürünler günlük yaşamda hayatımıza girmeye başladı. Böylece bu süreçte makineler günlük yaşamda daha sık karşılaşılmaya başlandı ve insanların yeteneklerine duyulan gereksinim azaldı. İnsanların yaşamlarında öncekinden daha çok kolaylık sağlandı.

2.1.5. IV Sanayi Devrimi: Sanayi 4.0

Dördüncü Sanayi devrimi, genel anlamda makinelerin kendilerini ve imalat faaliyetlerini insanların gücüne gerek duymadan yönlendirmeye

başladığında ortaya çıktı. Makinelerin yüksek seviyeli ve mevcut yapılarının bulunması, bilgisayar, iletişim ve internet teknolojilerinin harmanlanmasından ve yaygın kullanımından doğan teknolojilerin icat edilmesi kaynaklanmaktadır. "Nesnelerin İnterneti" kavramı ile gösterilen bu gelişim seviyesi, üretim tesisinin neredeyse kendi kendini yönetmesi gerçeğini doğurmuştur.

Dördüncü sanayi devrimi olarak bilinen bu devrim, 2011'de Hannover Fuarı'nda ilk kez anıldı. Bilgi döneminin faaliyetleri modern dönemin imalat faaliyetlerine yeni bir boyut getirdi. Fuara katılan uzmanlara ve diğer insanlara dördüncü devriminin baş verdiği açıklandı. Bu devrim Alman hükümetinin yeni bir endüstri stratejileri gibi incelense, endüstri devrimi, kavramsallığın ötesine geçen resmi bir özellik kazandı.

Bundan sonraki zamanlarda yeni devrimle ilgili bir çalışma ekibi oluşturuldu. Çalışma ekibi hem Hannover Fuarı'nda hem de Alman hükümetinde bir yıl sonra dördüncü devrimin stratejik uygulamasına yönelik bir öneri sundular. Çalışma ekibine Dias'ın Kıdemli Müdürü ve SAP AG'den Siegfried Hennig Kagermann başkanlık ediyordu. Dördüncü Endüstri Devrimi sonuncu devrim olarak gerçekleşti.

(<http://www.makinamagazin.com.tr/haber/birinci-ikinci-ve-ucuncu-sanayi-devrimi-ve-ardindan-endustri-40/5186>) (13.09.2017)

2.2. ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ(OSB)

19. yüzyılda başlayan sanayileşme hareketleri, birçok ülkedeki bazı yerleşim alanlarındaki sanayi çalışmalarının artmasına ve diğer meselelerin üstünlüğüne neden oldu.

Ekonomik kısımdaki bu gelişme, fiziksel nedenlerle beraber işletmelerin kurulmasını zorunlu kılmış ve birtakım planlanmamış "endüstri bölgeler"inin kurulmasına neden olmuştur.

Planlamadan ve düzensiz gelişen endüstri bölgeleri, endüstri kuruluşları, kirli ve çirkin görünümüleriyle çevredeki insanların dumanları, kokuları, kirleri ve çirkinlikleri sayesinde istenmeyen komşu gibi algılanmışlardır. Yerleşim merkezlerinde bulunan altyapı tesisleri birtakım ihtiyaçlarını bile karşılayamasa da, sanayi için ek gereksinimler bardağı taşırmaktaydı. Bu sakıncaların doğal sonucu olan firmalar pek çok altyapı hizmetlerinden mahrum bırakılıyor ve ekonomik olmayan bir şekilde çalışmak zorunda bırakılıyorlardı.

Endüstrinin büyük yerleşim alanlarından uzaklaştığı ve herhangi bir organizasyon yapısından çok daha ucuz küçük kasabaya yerleştirildiği ve ekonomik sıkıntılar az içerdiği endüstriyel tezahürler biçiminde "endüstri bölgeleri" nin ortaya çıkmasına neden oldu.

Bu kötü koşullar, sanayicilerin fabrika yerinin seçiminde daha modern eğilimleri aramaya, tek şeritli tesislerin trafik tıkanıklığından uzakta durmasını sağlamaya ve depolama olanaklarına sahip yerleri, yükleme rıhtımlarını ve diğer servisleri genişleme alanının bulunduğu yerlerde aramak zorunda kalmışlardır. Bu nedenle yeni alanlar, sanayi bölgelerinin gelişmesinde ve "yukarıda bahsedilen endüstriyel faaliyetin diğer işlemlere egemen olduğu toprak parçası" olarak tanımlanan alanın yüksek standartlarda kullanılması planlanan bir arazi parçası olarak diğer şirketlerde de dahil edilmeye başlanmıştır. Son derece kârlı sanayileşmiş toplumu yaratmak için endüstri bölgeleri kurmaya başlandı. (Onat, 1969)

Böylelikle, bireysel şekilde işletmeler tarafından ekonomik biçimde uygunlabilmeyen hizmetler, "organize sanayi bölgelerinde" ortaklaşa geliştirilebilir ve yeni yatırımlar için güvenli ortamlar yaratılabilir.

Bu konu sadece sanayi işletmelerinde arsa planlarını içeren kolay iş değil. Sanayinin geliştirilmesi, kuruluş yeri faktörünün iyi seçimi, yol,

enerji atıklarının ortadan kaldırılması gibi bazı temel yatırımların önceden yapılmasını gerektirir. Birçok sanayi dalları bol ve az masraflı suya ihtiyaç duymaktadır. İş yerlerinin çoğunun az maliyetli ve yeterli enerjiye ihtiyaç duymaktadır. Nakliye kolaylıkları yeterli olmalı, hammadde getirilmeli ve ürünler kolay, hızlı ve ucuza yapılabilmesi için pazarlara taşınması gereklidir. Bu faktörler kamu organları tarafından uygun olan yerde sağlanırsa, sabit işletme masraflarının büyük bir kısmı azaltılabilir. Bu durum maloluşların sayısının azaltılması ve sanayinin rekabet koşullarının iyileştirilmesi açısından hayati öneme sahiptir. (Zaik, 1971)

Herhangi bir "sanayi bölgesi" geliştirilebildiği halde küçük bir sanayi bölgesi de dahil edilebilir. Bu karar ekonomideki durumla daha koordineli olabilir. Bir defalık fiziksel, ekonomik, sosyal ve idari organizasyonun sağladığı faydalara ek olarak, girişimcilerin işbirliğini kolaylıkla artırabilirler. Yan sanayinin kolay biçimde kurulması ve siparişe çalışan küçük işletmelerin ciddi şekilde işe yönelmesini sağlamaktadır.

OSB'ni "organize olunmuş endüstri bölgeleri" biçiminde kısa, basit, mantıklı bir tanım olduğunu ve örgütlenme sürecinin asla endüstriyi örgütlediğini, ancak sanayi bölgesini örgütlediğini unutmamak gerekmektedir. (Gürbüz, 1970)

OSB'nin sanayiye şu faydaları vardır:

- İşletme, uygunluğun uzmanlar tarafından değerlendirildiği en iyi yer seçme fırsatına sahiptirler. Ayrıca sanayi işletmelere uygun koşullarda arazi ve altyapı sunulmaktadır.
- Üretimde ortaya çıkan tamamlayıcılık ilişkileri, özellikle de bir firmanın nihai ürünün belirli bir parçasında uzmanlaşmasıyla

sağlanan ekonomiler, üretim maliyetlerinde azalmalara yol açabilmektedir.

- Kalifiye işgücünün yoğun olduğu alanlarda, bu tür işlerin kurulması daha kolaydır.
- Taşımacılık faaliyetlerinin gelişimi nakliye masraflarını azaltabilir.
- Bu OSB' i pazarlama, dağıtım ve diğer özel hizmetlerin satın alınmasını kolaylaştırır.

Halihazırda organize endüstri bölgelerinden sadece dış ülkelerden firma düzeyinde kullanılması amaçlanmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde, endüstri bölgelerinin örgütlenmesinin işlevlerinin ekonomik gelişmeyi hızlandıracağı, bölgesel dengesizliklerin ortadan kaldıracağı, kentsel gelişimin destekleneceği ve çevrenin korunacağı umutu vardır. Organize endüstri bölgelerinin kullanımı makro ölçekte kentleşme politikası aracı olarak kullanılabilir ve kentsel ölçekte yerleşim şeklini düzenleme aracı olarak kullanılabilir.

Sanayileşmenin ilk yer aldığı İngiltere'deki OSB uygulamaları şu şekildedir:

İngiltere'de organize sanayi bölgelerinin birinci örneği 1896'da Manchester'da görülmektedir. Konunun bu kadar önem kazanması, güncelleşmesi ise Birinci Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllara isabet ediyor. (<http://www.ekodialog.com/kent-ekonomileri/organize-sanayi-bolgeleri.html>) (13.09.2017)

1934 yılında yayınlanan "Özel Alanların Geliştirilmesi Yasası" ile devlet, sanayinin yerleşimiyle ilgili bazı önlemleri görmeye başladı. Gerekli kanuna göre sanayi Güneye kıyasla geri kalmış Kuzey İngiltere'ye yayılıyordu. Bu zamanda çıkan İkinci Dünya Savaşı,

hükümet savunması ve stratejik amaçları ile bu işi kolaylaştırma olanağı sunmuştur.

Teşvik tedbirlerinin çerçevesi 1964 yılında bu bölgelerde yapılacak yatırımlarda inşaatın maloluşunun % 10 una ve makine maloluşunun % 25 ine kadar genişletildi. Ayrıca, bu bölgelerde yapılacak yatırımların amortisman oranları kaldırılmış,tamamının vergi matrahı üzerinden düşürülmesi sağlanmıştır.

1965 ile 1967 yılları arasında mali yardımlar arazi alımlarında % 35, inşaatta % 25 oranında artış gösterdi. Bu teşviklerin uygulanması için devlet harcamaları 1966-1967 döneminde 80 milyon sterline, 1968-1969 yıllarında 259 milyon sterline ulaştı. (Alpat, 2000)

Farklı gelişim düzeylerine sahip ülkelerde, OSB'lerin amaçları farklıdır:

- geliştirmekte olan ülkelerde küçük işletmelerin gelişimini hızlandırmak
- geliştirmekte olan ülkelerde sanayileşmeyi hızlandırmak ve dengeli bölgesel kalkınma
- gelişmiş ülkelerde sanayi tesislerinin büyük şehirlerden uzaktaki bölgelerde yerleşimini sağlamaktır.

OSB'nin temel amaçları şunlardır:

a) Planlı kentsel gelişmeyi teşvik etmek (Tezgel, 1995.)

b) Bölgesel dengesizliklerin önlenmesi ve sanayinin geri kalmış bölgelere yayılmasının sağlanması

c) belirli bir program için tamamlayıcı ürünler üretmek, verimliliği artırmak, etkinliği ve kaliteyi artırmak (I. OSB Zirvesi Sonuç Raporları, 2004)

d) Sağlığa uygun, güvenli altyapı ve ortak kullanıma sahip endüstriyel disiplin tesisler kurarak çevre kirliliğinin azaltılması. (Alacadağlı, 2004)

İngiltere'deki endüstri bölgeleri iki biçimde incelenmektedir:

- Yalnız fiziksel planlamanın ve alt yapıların hazır hale getirilmesi

- Endüstri bölgeleri ile birlikte yeni bir şehrin planlanması ve kurulması Birinci türü "Industrial Estates Corporation" adı verilen kuruluşlar tarafından organize edilmektedir. İkinci tür bölgeyle beraber yeni kuruluşun yaratılması planlanırken "Development Corporation"lar bu işle uğraşmaktadır.

Bu örgütlerin her iki türü de merkezi cümleden sorumlu olan devlet bütçesinden ayrılan kaynakları kullanan devlet kurumlarıdır. Bu corporation'ların birbiriyle arasında hiyerarşik ilişki bulunmamaktadır. Bölgelerde daima "işçi eğitim merkezi"de bulunmakta ve buralarda eğitime gönderilen erkek işçilere haftada on sterlin ve kadın işçiler için yedi sterlin olarak firmalara devletçe ödenmektedir. (Onal ,1974)

2.3. ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ TÜRLERİ

OSB'leri üç farklı şekilde sınıflandırmak mümkündür. Birincisi, uygulama yönü bakımından OSB'ler dört farklı türe ayrılmaktadır. İkincisi, organize eden kişi, finansçı veya kurumlar bakımından üç farklı sanayi bölgesi türü hakkında konuşmak mümkündür. Üçüncüsü ise fonksiyonlarına göre olan OSB'dir.

2.3.1. Uygulama Şekilleri Yönünden Organize Sanayi Bölgesi

Türleri

a) Arazileri iyileştirerek girişimcilere arsa satışı yapan bölgeler;

Bu türden olan organize endüstri bölgelerinin uygulanmasında uygun büyüklükteki bir arazi bulmak, engelleri azaltmak ve çeşitli büyüklükteki parseller ile ayrılmış hizmet ve servis ekipmanları olmaksızın girişimcilere satmak suretiyle çözülmektedir. Açıkça görüleceği gibi bu tür bölgeler genelde arazi mülkiyeti veya arazi alım satım gerçekleştiren şirketler tarafından kurulmuştur. Bu sebeple bu türde organize endüstri

bölgelerinden farklı biçimde yararlanılabilecek ve gereken yararların hiç biri söz konusu edilmeyecektir.

b) Arazileri iyileştirerek gerekli hizmetlerle donatıp satan bölgeler;

Bu uygulamada toprağın, arazinin geliştirilmesine ek olarak, bölgede yerleşebilecek sanayi tesislerinin, yol, su, elektrik, telefon ve b. hizmetleri de planlanıp inşa edilmekte ve satışa sunulacak olan arazilerin satış fiyatlarına bu birimlerin maliyetlerini ekleyerek cazip hale getiren bölgeni daha hızlı ve karlı olarak satılabileceği düşünülmektedir.

Bu gibi endüstri bölgeleri kâr amacı gütmeyen kamu kurumları tarafından organize edildiğinde kar marjları yerini bir teşvik unsuruna bırakmaktadır.

c) İyileştirilen arsaların satılık veya kiralık biçimde fabrika binaları yaparak satdıkları bölgeler;

Bu türdeki sanayi şirketi, bölge idaresi tarafından hazır fabrika binasını kiralayabilir veya satın alabilir, aynı zamanda da alanı satın alıp kendi fabrikasını kendisi kurabilir.

Sanayici araziye yatırım yaparken araziyle birlikte fabrika binasında kiralarsa inşaat maliyetini azaltmakta ve üretime geçiş süresini hızlandırmaktadır.

Yapılan fabrika binaları, ihtiyaç duyulan en ekonomik ve en küçük sayıdaki küçük değişikliğe cevap verebilecek ve her an büyütülecek şekilde inşa edilecek şekilde inşa edilmektedir.(Kağıtçıbaşı, 1971)

d) Organize endüstri bölgeleri aracılığıyla yeni şehrin planlanması şeklinde ortaya çıkan bölgeler;

Bu OSB türleri büyük olan şehirlerin daha fazla büyümesini, endüstrinin olumsuz etkilerini ve problemlerini azaltmak veya önlemek, OSB'ler dışında oluşturulan sanayi bölgelerinin çekebileceği insanları

yerleştirebilecek kapasitede olan endüstri bölgeleridir. Kısacası, organize endüstri bölgeleri ile yeni bir şehrin yaratılması planlanmaktadır.

2.3.2. Finanse Eden Kurumlar Yönünden Organize Sanayi Bölgesi

Türleri

a) Özel kesimler aracılığıyla kurulmuş bölgeler;

Bu bölgeler yatırımcılar veya arazi sahipleri tarafından kâr için yaratılmış, alanlarını daha uygun fiyatlarla sattıkları bölgelerdir. İşletmelerin kâr sağlamak için yarattıkları endüstri bölgeleri olarak demiryolları imkanlarını ve gelecekte de ulaşımını arttırmak gerekmektedir. Kısacası, sosyal faydalardan daha çok kar amacıyla yaratılan bölgelerdir.

b) Özel ve kamu kurumlarının işbirliği geliştirilen bölgeleri;

Genel olarak, yerel kamu kurumlarının alan sahipleri veya yatırımcılar ile ortaklık yapması sonucunu geliştirmekte olan bu türdeki bölgeler, kamu amaçlarını finanse etme sorununu çözme konusunda geniş bir hedefe ulaşmaktadır. Yatırımcılar veya alan sahipleri alanlarını değerlendirmekte ve yasa ile öngörülen teşvik edici çabaların sağladığı karı kolaylıkla para birimine dönüşmesinden yararlanmaktadırlar.

c) Kamu kuruluşlarının aracılığıyla yürütülen bölgeler;

Ulusal veya bölgesel kamu kurumları tarafından kalkınma, geçimsizlik, gecekondular, trafikin yoğun olması, çevre kirliliğinin artması ve b. sorunları çözmek için kurdukları bölgelerdir. Kamu kurumları tarafından yönetilmektedirler. Çoğu zaman kar amacı güdmeden daha çok fayda sağlamak amacıyla yaratılan, yürütülen ve çalıştırılan bölgelerdir. (HILHORST, 1971)

2.3.3. Fonksiyonlarına Göre Organize Sanayi Bölgeleri

Yerine getirdikleri fonksiyonlara göre 2 yere ayrılmaktadır. Birincisi, genel amaçları olan OSB'lerdir. İkincisi ise fonksiyonlarına göre

uzmanlaşmış OSB'lerdir. En yaygın görülen tiptir. Her türden olan malların üretildiği sektörler bu bölgelerdedir. Uzmanlaşmış OSB'ler daha az görülen OSB'lerdir.

Üretim yapılarındaki farklılıklar nedeniyle uzmanlaşmış OSB'ler beş grupta sınıflandırılmaktadır ve aşağıda verilmiştir.(Gündoğdu,1998)

1) Tekdüze üretim yapan sanayi bölgeleri

Tek bir imalat türünde aynı sektörde üretim yapılmaktadır.

2) İşlevsel sanayi bölgesi

Fonksiyonel OSB'de önceden belirlenen üretim planlarına doğrultusunda her endüstri kurumu önceden belirlenen ürünler üretmektedir. Kural olarak, rastgele bir endüstri sektöründeki üretim programları firmalar arasında dağıtılmaktadır. Verimlilik ve kârlılık, küçük sanayi işletmelerinin ortak girişimlerinin ilgili sektörlerinde uzmanlaşma faaliyeti olmadan sağlanmaktadır.

3) Yardımcı sanayi bölgeleri

Bir veya daha fazla büyük ölçekli sanayi işletmesine bağlı farklılaştırılmış ürünler üreten orta ve küçük ölçekli firmaların toplu şekilde yerleştirildiği bölgelerdir. Diğer sanayi bölgelerine ve sanayi faaliyetlerine yardım etmek amacıyla kurulmuştur.

4) Yuva sanayi bölgeleri

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde büyük ölçekli fabrikaların kurulması faaliyetleri küçük atölyelerin etkin şekilde çalışmalarına bağlıdır. Sanayicinin ihtiyac duyduğu “Yuva Fabrikalar” olarak bilinen fabrikaların fonksiyonları, belirli bir süreli taleplerin giderilmesi amacıyla küçük girişimcilerin yönetimine verilen organizasyonlardır. Yuva fabrikalar küçük boyutlarda atölyelere bölünmüş durumdadırlar. Fabrika geliştikçe atölye çalışmalarına izin verilmektedir. Yeterli gelişmelerden sonra bulunduğu, çalıştığı yuvayı bırakır. Buradaki amaç

zaman kaybını önleme ve küçük endüstri birimlerinin yerleşmelerin fırsat vermektir.

5) Araştırma odaklı organize sanayi bölgeleri

Bu alanlar üniversitelerle ortaklığa dayanan ve üniversitelerin yanında özel amaçlar için oluşturulmuş bölgelerdir. Temel düşünce bilimsel araştırmanın sanayileşmeye katkıda bulunmasına yardımcı olmaktır. (Yılmaz, 2004)

2.4. EKONOMİK DEĞERLERİ

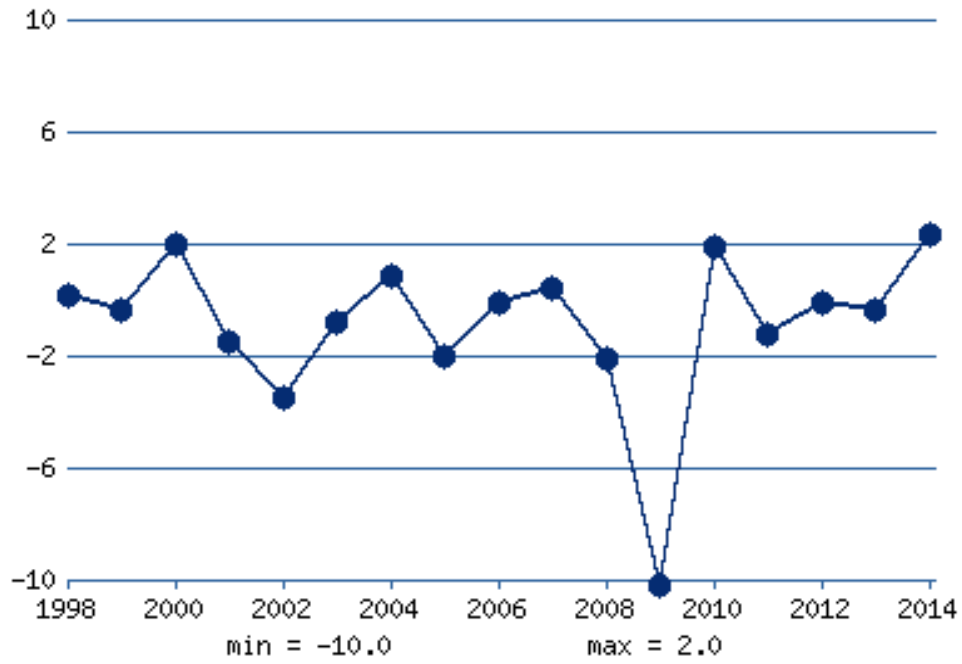
Dünyanın önde gelen ticaret ve finans merkezlerinden biri olan İngiltere, Almanya ve Fransa'dan sonra Avrupa'nın üçüncü büyük ekonomisine sahiptir. Son yirmi yılda hükümet, ülke ekonomisinde devlet mülkiyetindeki payını önemli ölçüde azalttı ve sosyal güvenlik planlarını uyguladı.

Şu anda, İngiliz ekonomisinin lider sektörü, 2006 yılında büyüme oranı (% 3,6) genel olarak GSYİH büyümesini (% 2,8) aşan hizmet sektörüdür (GSYİH'nın% 74'ü). İçindeki lider konum, ülkenin uluslararası ekonomik ilişkiler sisteminde uzmanlaşmasını belirleyen maddi unsurdur (GSYİH'nın% 27,7'si). Taşımacılıkta (GSYİH'nın% 7.8'i) büyüme% 2.9 idi. İngiliz ekonomisinin - ikinci en önemli şubesi - sanayi (GSYİH'nın% 18.6'sı, 2006'daki% 0.1'lik azalma) iki alt sektör tarafından temsil edilmektedir: madencilik (GSYİH'nın% 2.2'si,% 9.2'lik bir düşüş). ve imalat sanayii (GSYİH'nın% 14.7'si,% 1.4'lük bir artış). Yurt içi gıda ihtiyaçlarının yaklaşık üçte ikisini sağlayan tarım, GSYİH'nın sadece% 1'ini (üretim% 1.8 azaldı), inşaat sektöründe (% 6.1, büyüme oranı% 1.1)

İngiltere endüstrisi (GSYİH'nın% 18,6'sı, 2006'da% 0,1'lik bir azalma) iki alt sektör tarafından temsil edilmektedir:

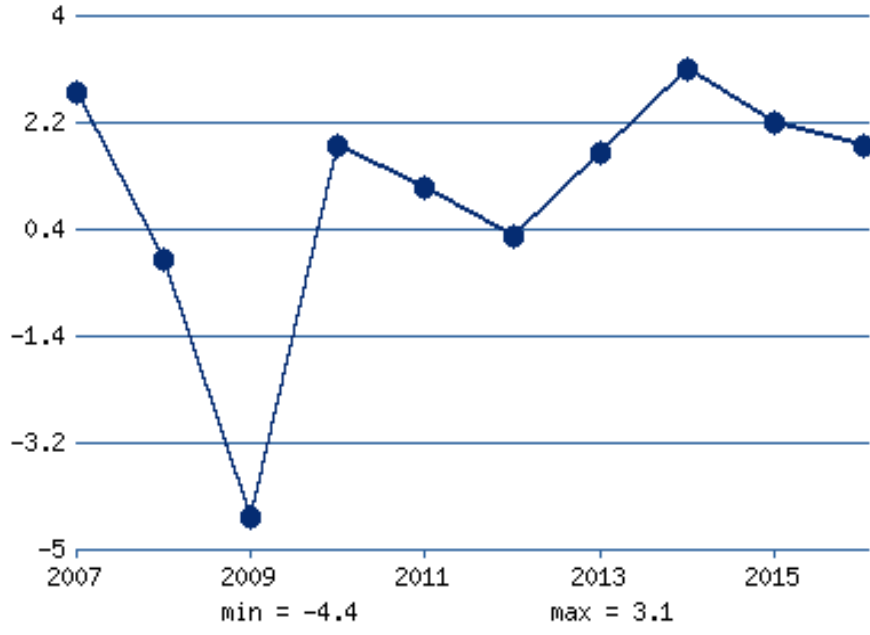
- 1) Madencilik sektörü(GSYİH'nın% 2,2'si,% 9,2'lik azalış)
- 2) İmalat sektörü(14, GSYİH'nın% 7'si, GSYİH'nın% 1,4'ü oranında arttı. (<http://www.ereport.ru/articles/weconomy/ukingdom.htm>) (24.01.2018)

Grafik 1: İngiltere'deki sanayi üretiminin büyüme oranı, bir önceki yıla oranla%

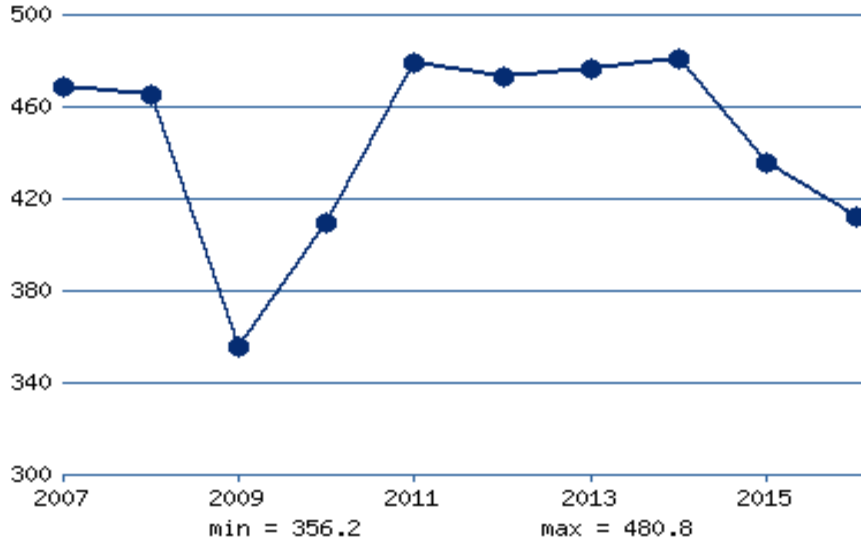
Kaynak: CIA World Factbook (24.01.2018)

Grafik 2: İngiltere GSYİH büyüme oranı,%

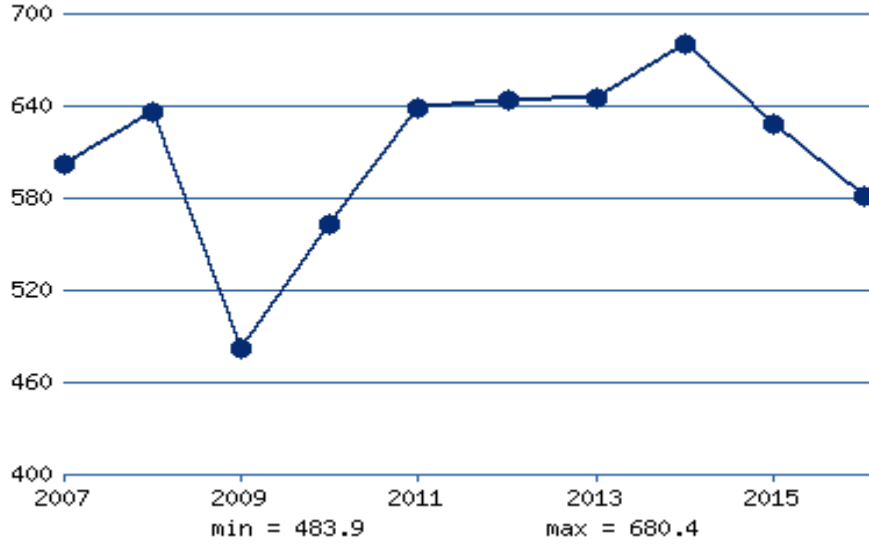
Kaynak: CIA World Factbook (24.01.2018)

Grafik 3: İngiltere'deki ihracat hacmi, milyar ABD doları

Kaynak: CIA World Factbook (24.01.2018)

Grafik 4: İngiltere'deki ithalat hacmi, milyar ABD doları

Kaynak: CIA World Factbook (24.01.2018)

Tablo 1: İngiltere sanayi sektörü verileri

Tarih	Sabit yerel para birimi	Yıllık büyüme %	Sabit 2010 US\$	Şimdiki yerel para birimi	Sabit US\$
1998	2,93885	1,194648465	4,54102	2,29127	3,79475
1999	2,97082	1,087833472	4,59042	2,27521	3,68097
2000	3,01828	1,597615782	4,66375	2,45411	3,71328
2001	2,99659	-0,718710792	4,63023	2,41126	3,47094
2002	3,00752	0,3646106	4,64712	2,48845	3,72969
2003	3,03203	0,815073503	4,68499	2,52923	4,12936
2004	3,09035	1,923349615	4,7751	2,55544	4,67858
2005	3,05427	-1,16739763	4,71936	2,73545	4,97355
2006	3,07418	0,651829916	4,75012	2,89048	5,31827

2007	3,09913	0,811743097	4,78868	2,96788	5,93814
2008	3,01814	-2,613488055	4,66353	2,98999	5,49631
2009	2,71774	-9,953140551	4,19936	2,75612	4,29369
2010	2,8452	4,689964479	4,39631	2,8452	4,39631
2011	2,85073	0,194333685	4,40485	2,94868	4,72438
2012	2,73867	-3,931021007	4,2317	3,01313	4,75973
2013	2,73599	-0,097606192	4,22757	3,18103	4,973
2014	2,82835	3,375472434	4,37027	3,72277	5,38524
2015	2,89041	2,19427053	4,46616	3,23947	4,94919

Kaynak: Dünya Bankası , 21.11.2017 İngiltere verileri

Tablo 2: İngiltere imalat sektörü verileri

Tarih	Sabit yerel para birimi	Yıllık büyüme %	Sabit 2010 US\$	Şimdiki yerel para birimi	Sabit US\$
1998	1,48869	0,388048168	2,30027	1,43622	2,37864
1999	1,49611	0,49894439	2,31175	1,39749	2,26094
2000	1,52985	2,254517933	2,36387	1,42151	2,15087
2001	1,50683	-1,504594799	2,3283	1,37089	1,97336
2002	1,47357	-2,206763636	2,27692	1,35094	2,02479
2003	1,46614	-0,504662143	2,26543	1,3427	2,19216
2004	1,49227	1,78252259	2,30581	1,33726	2,4483
2005	1,49235	0,005339373	2,30593	1,3828	2,51418
2006	1,52464	2,163505739	2,35582	1,39542	2,5674

2007	1,53423	0,628861403	2,37064	1,39442	2,78996
2008	1,4914	-2,791706785	2,30446	1,42967	2,62807
2009	1,35185	-9,357061886	2,08883	1,33637	2,0819
2010	1,41302	4,525272089	2,18335	1,41302	2,18335
2011	1,44393	2,187233726	2,23111	1,45765	2,33545
2012	1,42325	-1,432258944	2,19915	1,48534	2,34633
2013	1,40939	-0,973482723	2,17774	1,59198	2,48879
2014	1,45027	2,900790267	2,24091	1,65056	2,71594
2015	1,44622	-0,279581985	2,23465	1,62926	2,48915

Kaynak: Dünya Bankası , 21.11.2017 İngiltere verileri

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BREXİT SÜRECİ, “HALFORDS” ŞİRKETİNİN BREXİT SÜRECİNDE İNCELENMESİ

Üçüncü bölümde “Brexit” karar alma süreci ve sonuçları değerlendirilmiştir.

3.1. GENEL BİR BAKIŞ

“Brexit” referandumu İngiltere’nin politikasındaki tartışmalarda son zamanlarda başlıca şekillendirici rolünü oynamaktadır. İngiltere’nin AB’den ayrılma kararına varması hem AB hem de İngiltere bakımından belirsizliğin yoğun şekilde olduğu türbülans dönemini başlatmıştır. İngiltere’nin ayrılma kararını alması AB tarihinde en önemli kırılma noktalarından birini oluşturmuştur. Çünkü İngiltere, AB’nin en büyük askeri gücü, finans merkezi ve ikinci güçlü ekonomisi sahip ülkedir. Özellikle İngiltere'nin genişleme politikası açısından bakıldığında küreselleşmenin AB'ye entegrasyonu karşısında önemli noktayı oluşturduğuna dikkat edilmelidir. Bu nedenle İngiltere'nin AB'den ayrılmasının bir güç kaybına yol açacağını söylemek daha doğrudur. İngiltere'deki doğrudan yabancı yatırımların % 50'si AB ülkelerine payına düşmektedir. İngiliz bankalarının euro cinsinden olan varlıklarının değeri ABD'deki varlıklarından% 70 daha yüksektir. Benzer biçimde İngiltere, ihracatının yüzde 45'ini AB'ye, yüzde 53'ü ise AB'den ithal etmektedir.

Karşılıklı politik, ekonomik bağımlılık göz önüne alındığında, İngiltere ile AB arasındaki ilişkilerin nasıl olacağını ve dolayısıyla Avrupa entegrasyonunun gelecekteki şeklinin nasıl gelişeceğini öngörmek zordur. İngiltere'nin AB'den ayrılmasının da Avrupa entegrasyonu üzerinde önemli bir etkisi olacağı tahmin edilebilir. Brexit sürecinin ilk

etkisinin psikolojik olduğunu söylemek yanlış olmaz. O zamandan bu yana AB üye ülkeleri, İngiltere'nin ayrılmasının olumsuz etkilerini önlemeye çalışmış, bir yandan da AB'nin domino etkisi yaratacak şekilde olan davranışlarını en az zararla yönetmeye çalışacaklardır.(LİBERAL PERSPEKTİV ANALİZ,sayı: 4,Ocak 2017)

ABD Merkez Bankası (FED) faiz oranlarını artırması, petrol fiyatlarındaki düşüş,Çin'in ekonomik büyümesindeki yavaşlama, Avrupa ekonomisinde yavaş toparlanma, Brexist sürecinin küresel ekonomi üzerindeki etkisinin potansiyel olarak önemini artırmaktadır. 2016 yılının ilk dönemlerinde dünya ekonomisini etkilemesi açısından FED'in faiz oranını yükseltme eğilimi tartışma konusu olmuş, sonraki zamanlarda ise Brexit süreci gündemi ele almıştır. Brexit kararı incelendiğinde altın gibi değerli madenlerde ve dolar, sterlin, euro dövizleri arasındaki ilişkideki görülen değişiklikler çok önemlidir.

AB'den ayrılmayla ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda AB ile İngiltere arasında yeni dış ticaret rejimin uygulanmasını gerektirmektedir. İngiltere Brexit referandum sonrasında ekonomik, mali, siyasi risklerle karşı karşıya kaldı.

Brexit sonrasındaki dönemlerde oluşabilecek ekonomik risklerden biride yeni rejim oluşturmaya çalışan İngiltere dış ticarete AB'ye karşı olan karlı ve rekabet üstünlüğünü kaybetmesi beklenmektedir. Finansal risklerin arasına dahil olan uluslararası derecelendirme kuruluşları, İngiltere kredi notunda düşürmesi beklentiler konusunda önemli bilgiler vermektedir. Bir başka önemli risk ise siyasi risklerdir. Başbakan Cameron'un istifası sonrasında Theresa May yeni bir başbakan atanması ile Brexitin etkileri atlatılmış olarak görülmele beraber devam eden AB bölünmesi konusunda görüşmeler ve muhalefet partilerinin tartışmaları bu gibi belirsizliklerin bir süre gündemde kalacağını gösteriyor.

Brexit referandumuna yol açan ve bu karardan sonra yaşananlar müzakerelerin iki yılı kapsayan süre devam edecek olması ve bölgedeki politik ve ekonomik istikrarsızlık süreci gündemde önemli yer tutacaktır. Gelişmiş ekonomiler bakımından bu süreci göz önüne alındığımızda, gelişmekte olan ülkelerin ekonomilerinden farklı olarak bu ülkeler için önemli bir süreçtir. Brexit kararının bu gibi fırsatları Batılı finansal sisteme katkıda bulunması mümkün olacaktır. (SETA PEERSPEKTİF,sayı: 135, Temmuz 2016)

Tablo 3: Brexit Süreci Riskleri

Ekonomik Riskler	Finansal Riskler	Politik Riskler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Direnç Tehlikesi ➤ Kemer Sıkma Politikaları ➤ İstihdamda Azalma ➤ Yeni Dış Ticaret Rejiminin Belirlenmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Londra'nın Küresel Finans Merkezi Pozisyonunu Kaybetme Tehlikesi ➤ Uluslararası Kredi Derecelendirme Kuruluşlarının İngiltere'nin Kredi Notunu Düşürebilmesi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Politik İstikrarsızlık Tehlikesi ➤ İskoçya ve Kuzey İrlanda Tehlikesi

Kaynak: BloombergHT (03.05.2018)

Aynı zamanda ticaret, üretim ve yatırım dengesi Brexit kararı bakımından değerlendirildiğinde ortak pazar İngiltere'de serbest ticaret anlaşmaları konusunda avantajlar sağlamaktadır, ortak teknik standartlar ve yönetmeliklerin varlığı bakımından İngiltere ve üye devletler arasında sınırsız izinle mal dağıtılması mümkündür. Avrupa Birliği ülkeleri,İngiliz mal ve hizmetlerinin ihracatında önemli bir konuma

sahiptir. AB'nin serbest ticaret anlaşmasının olması diğer ülkelerde yapılan mal ve hizmet ticaret hacmini artırmaktadır. Kısacası, İngiltere ticareti açısından önemli avantajlar bulunmaktadır.

Tablo 4: B.K, AB ve AB-Dışı ülkelerle gerçekleşen mal ve hizmet ticareti, (2016 Yılı İtibariyle)

	İhracat		İthalat		Denge
	£ Milyar	%	£ Milyar	%	£
Milyar					
AB	241	43,9	312	53,4	-71
AB-Dışı	307	56,1	273	46,6	34
Toplam	548	100	585	100	-37

Kaynak: Quarterly National Accounts Statistical Bulletin, June 2017

İngiltere, AB ülkeleri arasında en büyük doğrudan yatırım miktarına sahip ülkedir. Doğrudan yatırımların önemli bir kısmı AB ülkeleri ve ABD kaynaklıdır. AB ve diğer ülkelere İngiltere'ye giden doğrudan yatırımların payı 1973'den beri önemli ölçüde artmıştır. Özellikle Avrupa Borç Krizinin sebep olduğu düşüşe bağlı olarak artmıştır. İngiltere'de doğrudan yatırım stokda AB% 45, ABD -% 27 ve diğer ülkeler % 28'lik paya sahiptir. İngiltere'nin dışa açık ekonomisinin olması, siyasi istikrarın var olması, İngiltere'de yabancı yatırımcıların kolay bir şekilde işe başlama imkanının olması, İngilizcenin ortak bir dil olması gibi özellikler İngiltere'nin yatırım potansiyelini önemli ölçüde artırmaktadır.

İngiltere ve Avrupa Birliği arasındaki ticaret hacmi, yüksek hacimli yatırımlar ve ekonomiler arasında yüksek bir kaynak aktarımı anlamına da gelmektedir. İngiltere'deki doğrudan yatırımların büyük bir ölçüde AB ülkelerinden geldiği düşünülürse, Ortak Pazar'a erişim hakkının kaybedilmesi veya kısıtlanması, İngiltere ekonomisine zarar verecektir.

Öte yandan, üyelikten ayrılma durumunda AB ve diğer ülkelerle yapılan ikili anlaşmalar ve geçerliliğini yitirecektir. Şu anda AB ve birçok ülkelerle çeşitli avantajlar sunan serbest ticaret anlaşmalarına sahiptir. Bu ülkeler yeniden müzakerelerin ve anlaşmaların yapılması hem zaman kaybına yol açacak hem de İngiltere iyi anlaşma yapması konusunda avantajı azalacaktır. Sebebi ise piyasanın boyutu arttıkça ve ülke daha güçlü hale geldikçe kaldıraç etkisinin aktif hale gelmesidir. İngiltere'nin bu tür anlaşmaların kurulmasında ne kadar başarılı olması çelişkilidir. Birçok ülke için İngiltere ile serbest ticaret anlaşmalarının yapılması pazarın büyüklüğü dikkate alındığında AB ile yapmak kadar önemli olmayacaktır. Örneğin, Çin'in Avrupa'ya ihracatı İngiltere'ye yapılan ihracattan yaklaşık yedi kat fazladır.

Brexit'in desteklediği görüşlere göre AB üyeliği, AB üyesi olmayan ülkelerle İngiltere arasında gerçekleşen ticareti iki açıdan kısıtlamaktadır. Birincisi, AB tarafından Birlik dışı ülkelere yapılan ithalatların ve bu ülkelere yapılan ithalatların AB ülkelerinden daha pahalı olmasıdır. İkincisi, bunun bir sonucu olarak AB'nin ticaret hacmini artırma çabaları, sendikadaki tarife dışı engellerin kaldırılmasıyla ortaya çıkmakta ve her iki kısıtlama da İngiltere'yi Avrupa Birliği dışında düşük maliyetli üreticilerden başka, yüksek maliyetli üreticilerden de ithalat yapmak zorunda bırakmıştır.

Brexit sonrasında taraflar için sorun yaratmayacak ticaret anlaşmalarının yapılacağı yüksek bir olasılık olarak iddia edilmektedir. Bu bakımdan ticari ve ekonomik engellerin sınırlı bir geçiş süreci ile birlikte ülke ekonomisi için yıkıcı sonuçları önleyeceği iddia edilmektedir.

(https://sakaryaiktisat.com/wp-content/uploads/dergiarsiv/sayi25/TSJE_March2018_1to26.pdf)

(13.05.2018)

3.1.1. Halkın Nabzı : Anket Sonuçları

Toplumun düşüncelerini dikkate alarak, insanların ayrılık konusundaki görüşlerini belirlemek için çeşitli kuruluşlar tarafından insanlar arasında anketler gerçekleştirilmiştir. İngiltere'nin AB üyeliğine ilişkin referandumun olası sonuçları hakkındaki yapılan anketlerde karışık sonuçlara varılmıştır. Aşağıdaki tablo dikkate alındığında, 29 Mayıs 2016 tarihinde ICM ve ORB tarafından yapılan anketlerde 3 puan ile 9 puan arasında değişen farklar olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Anket Sonuçları

Anketi yapan kuruluş	Tarih	Katılımcı Sayısı	Üyelikten çıkmak isteyenler (yüzde)	Uyeliğin devamını isteyenler (yüzde)	Kararsız olanlar (yüzde)
İCM	29 Mayıs 2016	1.004	45	42	13
ORB	29 Mayıs 2016	800	42	51	7
Survation	24 Mayıs 2016	1.013	38	44	18
Com Res	19 Mayıs 2016	1.000	41	52	7
Opinium	19 Mayıs 2016	2.008	40	44	16
TNS	12 Mayıs 2016	1.222	41	38	21

Kaynak: (http://file.setav.org/Files/Pdf/20160621171106_134.-perspektif.pdf) (12.05.2018)

19 Mayıs 2016'da, Com Res ve Opinium'un yaptığı anketlerde 1 ile 9 puan arasında farklılık olduğunu göstermektedir. Bu durum anketler doğrultusunda yapılacak analizlerle ilgili olduğu için özen gösterilmelidir. Ancak genel olarak değerlendirme yaptıklarında 18 yaş ve 18 yaş üzeri 45 milyonun üzerinde kayıtlı seçmenin arasından alınan örnek kütlenin ortalama yüzde 42'si ayrılma ve yüzde 45'i ise ayrılmama taraftarıdır. Kalan yüzde 13'ü kararsızdır. Bu kısımdan itibaren referandumun sonucunun kararsız olanların belirleyeceği gayet açıktır. Koalisyon, koalisyonun ortakları ülke içindeki baskı grupları özellikle açık olan belirsiz oylar belirgin duruma gelmesi için çalışmaktaydı. İngiltere'de yapılan seçimler ve referandumlara toplumun ortalama yüzde 65'inin katıldığı ve bu referandumda da toplumun ortalama böyle bir katılımı gerçekleştirmesi beklenmekteydi. Toplumun aktif katılımı referandum sonucunu doğrudan etkileyeceği düşünülmekteydi. (http://file.setav.org/Files/Pdf/20160621171106_134.-perspektif.pdf) (12.05.2018)

3.2. “HALFORDS” ŞİRKETİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

Halfords şirketi, otomotil ve bisiklet ürünleri perakendecisidir. Şirket ayrıca oto tamirinde bağımsız çalışan bir işletmedir. Hem İngiltere'de hem de İrlanda'da faaliyet gösteren Halfords Retail ve Birleşik Krallık'ta faaliyet göstermektedir.

(<https://markets.ft.com/data/equities/tearsheet/profile?s=HFD:LSE>)

(15.05.2018)

Vizyonu:

- Müşterilerimizin seçiminde ilk tercihleri olmak
- Müşterilerimizin yolculuğunu daha güvenli verimli bir şekilde temin etmek

- Eğitimli, deneyimli, verimli ve bilgili hizmet uzmanlığı sağlamak
- Ürünlerin çeşitliliği, kalitesi artıran tedarik kanallarını temin etmek

Rekabetçi Manzara : Halfords başlıca iki geniş pazarda faaliyet gösteriyor: Otomobil ve Bisiklet. Grup satışlarının yaklaşık% 70'i, esas olarak Otomobil'den gelen% 30'luk bir kısmı ile ilgili olan ürün ve hizmetlerden üretilmektedir.

Kar seviyesinde, otomobilin katkısı daha da büyüktür. Bu pazarlar genellikle olumlu eğilimleri sergilemeye devam ediyor ve güçlü hizmet ve hizmetler önerimiz, teknik uzmanlığımız ve coğrafi ayak izimiz göz önüne alındığında, bunlardan yararlanmak için özellikle iyi bir konuma sahiptir.

Otomobil Pazarı:

Otomobil içinde Halfords Group iki segmentte faaliyet gösteriyor.

Birincisi, hem İngiltere hem İrlanda'da faaliyet gösteren Halfords Retail segmentidir. Bu segmentte toplam piyasa değeri yaklaşık 7 milyar sterlin olan araba parçaları, aksesuarlar, sarf malzemeleri ve teknoloji bulunmaktadır. Halfords Retail, bu pazarın% 15 pazar payını elinde tutan bir bölümünde rekabet ediyor.

İkincisi, İngiltere'de faaliyet gösteren Halfords Perakende segmentidir. Toplam piyasa değeri yaklaşık 9 milyar sterlindir. Piyasanın bu unsuru, son birkaç yılda yılda yaklaşık% 2 büyümüştür ve bu segmentin rekabet ettiği yerlerde yüksek oranda parçalanmış bir pazarın yaklaşık % 1.5'ini elinde tutmaktadır.

Bisiklet Pazarı:

Bisikletçilikte, Halfords, bisikletler için% 26, PAC'ler için% 16 ve bisiklet tamirinde% 10 gibi güçlü bir pazar payına sahiptir. Teklifimizin büyük çoğunluğu ana akım, eğlence ve aile bisikletçilerine yöneliktir. Bisiklet pazarı oldukça parçalı durumdadır. İngiltere'de

tahmini 2.500 bisiklet mağazası var. Halfords ve az sayıda zincir perakendeciden başka, pazarın çoğunluğu bağımsızlar tarafından temsil edilmektedir. Pazar lideri olarak, rekabetçi davranışların yanı sıra müşteri davranışları ve eğilimleri hakkında kapsamlı araştırmalar yapıyoruz. Geçtiğimiz yıl, İngiltere'deki bağımsız bisiklet mağazalarının sayısının yaklaşık% 10 azaldığını belirlendi.

Grup tarafından satılan bisikletlerin% 80'inden fazlası, İngiltere'nin en büyük bisiklet markası olan Apollo, ABD'nin en büyük bisiklet markası Carrera ve son yıllarda en hızlı büyüyen premium bisiklet markası olan Boardman gibi kendi markalarıdır. BikeBiz tarafından 2017 yılının Bisiklet Markası seçildi.

Temmuz 2016'da Wigginsserisinin lansmanı ile bu sene kendi markalarımıza ekledik ve Team GB Olympians ile özel işbirliğini daha da

zenginleştirdik. Kendimarkalarımız Specialized , Giant , Cannondale , Cube ve VooDoo gibi seçilmiş üçüncü parti markaları tarafından desteklenmektedir.(<http://halfords.annualreport2017.com/>) (15.05.2018)

Tedarik ve Dağıtım Ağı :

Halfords iki dağıtım merkezi işletmektedir:

Coventry ve Redditch. Dağıtım ağı Wincanton'a tedarik edilmekte ve haftada her mağaza için ortalama 3 dağıtım yapılmaktadır. Ayrıca, kuryeler gerektiğinde evlere ve mağazalara parsel teslim etmek için kullanılır. Mevcut dağıtım takvimi Ağustos 2015'te uygulamaya konulmuştur.(<http://www.halfordscompany.com/about/supply-and-distribution-network>) (15.05.2018)

3.3. ŞİRKETİN MALİ TABLOLARININ BREXİT SÜRECİNDE İNCELENMESİ

Halfords şirketi ülkenin sanayi sektöründeki önemli otomobil ve bisiklet perakendecisi konumunda olduğu için araştırmamızda örnek olarak alıp Brexit öncesi 2015-2014 ve sonrasında 2017-2016yıllarındaki mali tablolarını inceleyerek Brexit sürecinden olumlu veya olumsuz etkilenip etkilenmediği konusunda genel şekilde fikir sahibi olabiliriz.

Tablo 6: Şirketin 2015-2014 yılı bilanço tablosu

	3 Nisan 2015 £ m	8 Mart 2014 £ m
Duran varlıklar		
Yapılmakta olan yatırımlar	16.5	295.4
Dönen varlıklar		
Ticari alacaklar	648.3	78.3
Diğer alacaklar	-	278.6
Ticari mallar	2.5	1.8
	650.8	358.7
Kısa vadeli borçlar	(260.8)	(0.2)
Net cari varlıklar	390.0	358.7
Uzun vadeli borçlar	(50.7)	(326.4)
Toplam varlıklar	355.8	327.5
Özkaynaklar		
Sermaye	2.0	2.0

Hisse senedi ihraç primi	151.0	151.0
Maliye artışları fonu	(13.6)	(14.3)
Sermaye yedekleri	0.3	0.3
Kar ve zarar hesabı	216.1	188.5
Toplam hissedar fonları	355.8	327.5

Kaynak: (<http://halfords.annualreport2015.com/our-financials/company-balance-sheet>) (17.05.2018)

Tablo 7: Şirketin 2015-2014 yılı gelir tablosu

Dönem için	3 Nisan 2015 £m	28 Mart 2014 £m
Brüt satışlar	1,025.4	939.7
Satışların maliyeti	(479.1)	(435.5)
Brüt satış karı	546.3	504.2
Genel Yönetim Giderleri	(459.0)	(426.6)
Faaliyet kar veya zararı	87.3	77.6
Karşılık giderleri	(3.6)	(5.2)
Faiz gelirleri	0.1	0.2
Finansman giderleri	(3.5)	(5.0)
Gelir vergisinden önceki kar	83.8	72.6
Gelir vergisi gideri	(18.0)	(17.1)
Hisse senedi sahipleri dönem karı	65.8	55.5
Hisse başına kazanç		

Kaynak: (<http://www.halfordscompany.com/media/322784/Halfords-Annual-Report-2015.pdf>) (17.05.2018)

Tablo 8: Şirketin 2017-2016 yılı bilanço tablosu

	31 Mart 2017 £ m	1 Nisan 2016 £ m
Duran varlıklar		
Yapılmakta olan yatırımlar	20.5	19.5
Dönen varlıklar		
Ticari alacaklar	478.5	471.8
Ticari mallar	6.5	5.2
	485.0	477.0
Kısa vadeli borçlar	(142.7)	(132.8)
Net cari varlıklar	342.3	344.2
Uzun vadeli borçlar	(72.0)	(25.3)
Toplam varlıklar	290.8	338.4
Özkaynaklar		
Sermaye	2.0	2.0
Hisse senedi ihraç primi	151.0	151.0
Maliye artışları fonu	(9.5)	(10.9)
Sermaye yedekleri	0.3	0.3
Kar ve zarar hesabı	147.0	196.0
Toplam hissedar fonları	290.8	338.4

Kaynak: (<http://halfords.annualreport2017.com/financial-statements/company-balance-sheet>) (17.05.2018)

Tablo 9: Şirketin 2017-2016 yılı gelir tablosu

Dönem için	31 Mart 2017 £m	1 Nisan 2016 £m
Brüt satışlar	1,095.0	1,021.5
Satışların maliyeti	(536.4)	(478.4)
Brüt satış karı	558.6	543.1
Genel Yönetim Giderleri	(484.9)	(460.3)
Faaliyet kar veya zararı	73.7	82.8
Karşılık giderleri	(3.8)	(3.1)
Faiz gelirleri	1.5	0.1
Finansman giderleri	(2.3)	(3.0)
Gelir vergisinden önceki kar	71.4	79.8
Gelir vergisi gideri	(15.0)	(16.3)
Hisse senedi sahipleri dönem karı	56.4	63.5
Hisse başına kazanç		
Temel	28.7p	32.5p

Kaynak: (<http://www.halfordscompany.com/media/366845/Halfords-AR2017-Web-Ready.pdf>) (17.05.2018)

İngiltere'nin Avrupa Birliğinden ayrılma kararı şirket üzerinde bir sıra belirsizlikleri ortaya koydu. En önemli etkisi döviz kuru üzerindeki etkisidir. Sterlinin değeri 2016 yılından bu yana yaklaşık % 20 düştü. Şirket ürünlerinin, hammaddeleri, parçalarının önemli bir bölümünü ABD doları cinsinden satın almaktadır. 1 dolarlık bir spot kurda, toplam

döviz rezervinin ön azaltımı enflasyon oranlarında artıma neden olmuştur. Tedarekçi müzakereleri,operasyonel verimlilik ve fiyatlandırma yoluyla döviz konusunda ilerlemeler kaydedilmiştir. Şirket Brexit sürecinden çok etkilenmemiştir. Rekabet konusunda olumlu yöndeki konumu devam ettirmektedir.

SONUÇ

İngiltere'nin ayrılık kararı almasının 3 sebebi vardı:

- Refah Seviyesi
- Para Birimi-Euro
- Ortak Pazar

Birincisi,İngiltere'ye göç eden AB vatandaşlarının refah seviyelerinin iyi olmalarını istemesidir.

İkincisi,İngiliz halkı AB'de Euro gibi tek geçerli para biriminin olmasını istemedi.Bu karar Londra finans pazarında güçlenmesi beklendi.

Üçüncüsü,rekabet oranını artırmak istemesidir.

Brexit referandumu hemen kolay bir şekilde gerçekleşmedi.Belirli işlemlerin yapılması,gereken sürenin geçmesi gerekti.Brexit referandumunun gerçekleşmesinden neredeyse 2 yıl gibi süre geçti. Bu 2 yıl içinde bir çok değişiklikler ortaya çıktı. Brexit'in ekonomik etkilerinin ilave aynı zamanda sosyal hayatı da kısmende olsa doğrudan etkilemesi ülkenin geleceğine kalıcı etkiler bırakacağı görülüyor.

Eğer eski zamanlardan günümüze İngiltere ile AB arasındaki ilişkiyi incelendiğimizde aralarında sorunlar olduğu görülmektedir. İngiltere AB'den ayrılmak isteyen ilk ülkedir. Ayrılık kararı ile İngiltere rekabet avantajı ve güçlü çerçeveye sahip olmayı hedeflemekteydi. Beklentilerin biraz aksi gerçekleşti.Referandum sonuçları İngiltere açısından ekonomik kayıplara neden olmuştur.

İngiltere genelinde sanayi sektörü Brexit için hazırlanmamıştı. Ayrılma sonucunu takiben, yatırım ve gelirdeki ani düşüşlerden kaçınmak için gelecekteki stratejileri hızlı bir şekilde yeniden düşünmeye zorlandılar. İngiltere'deki referandumun çoğunluğunun Avrupa Birliği (AB) 'den ayrılmayı (Brexit) kullandığı gerçeği, doların tırmanmasına sebep oldu. Piyasalarda gözle görülür bir şekilde artmıştır.

Enflasyon oranları, Ocak 2018 itibariyle yüzde 3 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 2017’de yüzde 3.1 olarak gerçekleşmiştir. Son 10 yıl içinde bu oran en yüksek oran olarak ekonomiye geçmiştir.

İşsizlik oranlarını çok etkilemediği görülmektedir. Buna rağmen bir sıra değişiklikler ortaya çıktı. Yani,İngiltere’de ucuz işçi olarak algılanan yabancı ve avrupalıların sayında azalma başladı. Bu durum İngiliz vatandaşlarının istihdam imkanlarını artırmıştır.

Brexit sürecinden en olumlu etkilenen üretim sektörü olmuştur. Bu yıl son 10 yılın en yüksek oranı görülmüştür.

Sonuç olarak Brexit sürecinin sanayi sektörü üzerinde çok etkisi olmamıştır. Ancak bir sıra değişiklikler görülmüştür. Döviz kurunu enflasyon oranlarında olumsuz, brüt satışlar, brüt satış karı ve gelirler üzerindeyse olumlu etkileri olmuştur.

KAYNAKÇA

- ALACADAĞLI, Esmeray, (2004), Organize Sanayi Bölgelerinde Çevre Yönetim Sistemleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara
- ALPAT, Ahmet, (2000) Organize Sanayi Bölgeleri ve Tokat Organize Sanayi Bölgesi Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir, s. 7
- Dünya Bankası , 21.11.2017 İngiltere verileri
- GÜNDOĞDU, Yeşim, (1998), Osb ve Biga Uygulaması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale
- GÜNDÜZ, Ali Yılmaz, (2004), ‘‘Kentsel Ekonomi ve Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Projeleri’’, Kentsel Ekonomik Araştırmalar Sempozyumu, Cilt I, DPT Yayınları, s. 247-275
- GÜRBÜZ, Muhiddin, (1970), Organize Sanayi Bölgelerinin Tanımı ve Türkiyedeki Gelişimi, Eskişehir Sanayi Odası Yayını, Eskişehir , s.4
- HILHORST, Jozef Gijsbertus Maria, (1971), Bölge Planlama, Rotterdam University Press, s.1
- I. OSB Zirvesi Sonuç Raporları, (2004), Türkiye’de Organize Sanayi Bölgelerinin Kuruluşu ve Gelişimi, Ankara, s.8
- KAĞITÇIBAŞI, (1971), Ergün, İskoçyada Organize Sanayi Bölgeleri Kuruluşu, Yayınlanmamış rapor, Bursa, s.10
- LİBERAL PERSPEKTİV ANALİZ, sayı: 4, Ocak 2017
- ONAL, Güngör, (1974), OSB ve Uygulamalarındaki Durum, Eskişehir Sanayi Odası Yayınları, Yay No :12, Eskişehir , s.76
- ONAT, Esen, (1969), Organize Sanayi Bölgeleri Fiziki Planlama Esasları, Türkiye Ticaret Odaları Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği yayını, Ankara, s.14

ÖZBEY, Rana Funda, (1999), "Bütünleştirilmiş Sanayileşme Stratejisi Çerçevesinde Türkiye'de Sanayileşmenin Değerlendirilmesi" Basılmamış doktora tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Quarterly National Accounts Statistical Bulletin, June 2017

SETA PEERSPEKTİF, sayı: 135, Temmuz 2016

SOMİK, Halik, (1992), Terimler Ansiklopedik Sözlük, Güzem Yayınları, Ankara, s. 739

TEZGEL, Zehra, (1995), "Dipsiz Kuyu OSB'ler", Ekonomik Trend Dergisi, C. 3, S. 29., s.

ZAIK, Sabahaddin, (1971), İstanbul Yeni Sanayi Bölgelerinde Sanayiciler Tarafından Aranılan Şartlar, Türkiye'nin İktisadi Meseleleri C.1 den ayrı baskı, Servet Matbaası, İstanbul, s.1-2

BloombergHT (03.05.2018)

CIA World Factbook (24.01.2018)

http://file.setav.org/Files/Pdf/20160621171106_134.-perspektif.pdf
(12.05.2018)

<http://halfords.annualreport2015.com/our-financials/company-balance-sheet> (17.05.2018)

<http://halfords.annualreport2017.com/> (15.05.2018)

<http://halfords.annualreport2017.com/financial-statements/company-balance-sheet> (17.05.2018)

<http://ukrmap.su/ru-wh8/1203.html> (08.02.2018)

<http://www.ekodialog.com/kent-ekonomileri/organize-sanayi-bolgeleri.html> (13.09.2017)

<http://www.enfal.de/sosyalbilimler/s/009.htm> (04.09.2017)

<http://www.ereport.ru/articles/weconomy/ukingdom.htm> (24.01.2018)

<http://www.halfordscompany.com/about/supply-and-distribution-network> (15.05.2018)

<http://www.halfordscompany.com/media/322784/Halfords-Annual-Report-2015.pdf> (17.05.2018)

<http://www.halfordscompany.com/media/366845/Halfords-AR2017-Web-Ready.pdf> (17.05.2018)

<http://www.makinamagazin.com.tr/haber/birinci-ikinci-ve-ucuncu-sanayi-devrimi-ve-ardindan-endustri-40/5186> (13.09.2017)

<http://www.odya.com.tr/endustri-4-0-evrimi/>

<https://owlcation.com/social-sciences/ROLE-OF-INDUSTRIALIZATION-IN-ECONOMIC-DEVELOPMENT-OF-THE-COUNTRY> (18.05.2018)

<http://www.ozelburoistihbarat.com/Content/images/archieve/milli-sanayi-dosyasi-dunyada-sanayi-devrimi-nasil-oldu-a9a2e227-a84e-4e72-8f3c-97f83364fc2a.pdf> (11.09.2017)

<http://www.toplumdusmani.net/modules/wordbook/entry.php?entryID=868/sanayi-nedir+sanayi-ne-demek> (04.09.2017)

<https://bilgibirikimi.net/2012/05/03/sanayi-devrimi-nedir-nerede-ne-zaman-ortaya-cikmistir/> (11.09.2017)

<https://markets.ft.com/data/equities/tearsheet/profile?s=HFD:LSE> (15.05.2018)

https://sakaryaiktisat.com/wp-content/uploads/dergiarsiv/sayi25/TSJE_March2018_1to26.pdf (13.05.2018)

<https://webs.bcp.org/sites/vcleary/modernworldhistorytextbook/industrialrevolution/IRbegins.html> (18.05.2018)

<https://www.finanspara.com/ekonomide-sanayinin-onemi/> (27.03.2018)

<https://www.slideserve.com/akiko/sanay-le-me> (04.09.2017)